

орієнтовне тематичне планування

№ з/п	Зміст навчального матеріалу	Дата
Людина та її здоров'я (2 год)		
1	Значення здоров'я для людини	
2	Здоров'я і хвороби. Практична робота: моделювання поведінки з інфекційними хворими	
Фізична складова здоров'я (6 год)		
3	Індивідуальні особливості росту й розвитку учнів	
4	Режим дня. Ознаки втоми. Вчимося й відпочиваємо. Практична робота: організація куточка відпочинку в класі та вдома	
5	Охайність та особиста гігієна	
6	Їжа, корисна для здоров'я. Народні традиції харчування. Практична робота: вибір корисної для здоров'я їжі	
7	Фізичні вправи і здоров'я	
8	Правила загартування, їх дотримання в різних умовах. Тематичне оцінювання	
Соціальна складова здоров'я (21 год)		
9	Поведінка з рідними, товаришами, друзями, знайомими, незнайомими	

10	Вибір друзів, уміння товаришувати й спілкуватися. Практична робота: моделювання дружніх стосунків дівчаток і хлопчиків	
11	Гуманне ставлення до людини з різними вадами	
12	Поняття про ВІЛ. Убезпечення від ВІЛ	
13	Права та обов'язки дитини вдома і в школі	
14	Практична робота: моделювання ситуації «У шкільному медичному кабінеті»	

№ з/п	Зміст навчального матеріалу	Дата
15	Безпечна поведінка вдома. Користування телевізором і комп'ютером	
16	Практична робота: моделювання ситуацій «Я вдома сам», «Несподіваний дзвоник», «Непрохані гості». Тематичне оцінювання	
17	Причини виникнення пожеж, аварій. Небезпечні речовини (отруйні, горючі, легкозаймисті)	
19		
20	Безпека з інструментами	
21	Безпека в школі. Ситуації можливої небезпеки у школі	
22	Безпека на дорозі. Правила пішохідного руху	
23	Дорожня розмітка. Практична робота: оцінка ризику під час переходу дороги на регульованому і	

	нерегульованому перехресті	
24	Безпека на відпочинку. Ігри біля будинку	
25	Літні розваги. Правила поведінки під час літнього відпочинку	
26	Сонце корисне та шкідливе. Правила поведінки під час відпочинку на воді	
27	Зимові розваги. Правила поведінки під час зимового відпочинку. Тематичне оцінювання	
28	Безпека у спілкуванні з тваринами. Практична робота: моделювання поведінки з дикими або бездомними тваринами	
29	Надання першої допомоги в різних ситуаціях. Практична робота: моделювання ситуації надання першої допомоги при нескладних травмах	
Исихічна і духовна складові здоров'я (6 год)		
30	Емоції та здоров'я	
31	Практична робота: розпізнавання позитивних і негативних емоцій	
32	Спілкування в різних ситуаціях. Практична робота: моделювання ситуацій у магазині, лікарні, бібліотеці	
33	Правила етичної поведінки в ігрових ситуаціях	
34	Корисні й шкідливі звички та їх вплив на здоров'я в сім'ї і школі. Тематичне оцінювання	

35	Практична робота: моделювання ситуацій протидії шкідливим звичкам	
----	---	--

РОЗРОБКИ УРОКІВ УРОК 1

Тема. Значення здоров'я для людини

Мета: формувати уявлення учнів про значення здоров'я для навчання, спілкування, праці та шляхи його збереження й зміцнення; навчати обґрунтовувати необхідність дбайливого і бережливого ставлення до свого здоров'я; сприяти формуванню навичок здорового способу життя.

Хід УРОКУ

Вступне слово вчителя

Життя і здоров'я — найбільша цінність. Як ви вважаєте чому?

На яких уроках ми навчаємось берегти здоров'я?

На уроках з основ здоров'я у 2 класі ви продовжите вивчати науку про здоров'я і безпеку життя.

Робота за підручником (С. 3-5)

Читання тексту на с. 3.

Про що ви дізнаєтесь на уроках з основ здоров'я?

Чого ви навчитесь на уроках з основ здоров'я?

Розглянь малюнки на с. 4. Як почувуються діти, зображені на малюнках?

Дайте дітям імена. Складіть речення за малюнками.

Найціннішим для кожної людини є її здоров'я. Коли ти здоровий, легко впораєшся з будь-якою справою. Купити здоров'я не- можливо. Тому його потрібно зберігати й зміцнювати.

Що необхідно робити для того, аби зберегти своє здоров'я? (Займатися спортом, загартовуватись, вживати здорову їжу та вітаміни, чистити зуби, достатньо спати, робити ранкову гімнастику, дотримуватися режиму дня тощо)

Прочитайте поради, як зберігати і зміцнювати здоров'я (С. 4).

Висновок: щоденні прогулянки на свіжому повітрі, ранкова гімнастика і заняття спортом, загартовування зміцнюють твоє здоров'я. Гарний настрій допомагає зберегти здоров'я.

Розгляньте малюнок на с. 5. Укладіть речення про те, як діти зміцнюють своє здоров'я.

Пригадайте ознаки здоров'я. Яку людину можна назвати здоровою? (Ту, в якій нічого не болить, вона рідко хворіє, добре почувається, частіше має гарний настрій, посміхається тощо.)

Розкажіть, як ви почуваетесь, коли здорові? коли хворієте?

Гра-фізкультхвилинка

Учитель пропонує дітям стати у коло, сам встає в центрі, виконуючи роль ведучого. Діти йдуть за його вказівкою то вліво, то вправо, промовляючи такі слова:

Рівним кроком і підскоком Ми йдемо в руці рука. Ви скажіть, а ми покажем — ...ось так.

Після слів «покажем» діти зупиняються і дивляться на ведучого.

Ведучий каже: «Робіть... (наприклад, «вітряка», «страуса», «качку» тощо)».

Можна дібрати слова, що стосуються здоров'я (наприклад, «сонце», «яблуко», «плавання», «біг», «мандрівка» тощо).

Робота в зошиті

1) С. 2. Розфарбуйте малюнки, на яких зображені здорові діти. Складіть відповідні речення. Доведіть свою думку.

Орієнтовні відповіді

Здорова дитина грається.

Здорова дитина має гарний апетит.

Здорова дитина танцює.

Здорова дитина із задоволенням вчиться.

С. 3 № 2. Розфарбуйте різними кольорами слово «здоров'я».

Що, на вашу думку, це слово означає? Як ви почуваетесь, коли здорові?

Що ви уявляєте, читаючи це слово?

Що ж для людей є найдорожчим?

Що спричиняє захворювання?

№ 3. Продовжте речення, користуючись малюнками. Щоб бути здоровим, треба...

Орієнтовні відповіді

Щоб бути здоровим, треба достатньо спати.

Щоб бути здоровим, треба гуляти на свіжому повітрі.

Щоб бути здоровим, треба приймати душ після сну — вранці і перед сном — увечері.

Щоб бути здоровим, треба займатися спортом.

Щоб бути здоровим, треба правильно харчуватися.

Щоб бути здоровим, треба гратися.

4) № 4. Поясніть зміст прислів'їв.

Не може бути щасливою хвора людина.

У здоровому тілі — здоровий дух.

Все можна купити, крім здоров'я.

Здоров'я — всьому голова.

Вправа «Намісто здоров'я»

Учитель роздає дітям кружечки-намистинки з паперу діаметром 5 см. Це перлинки здоров'я. На кожній намистинці пропонує написати, як діти будуть берегти своє здоров'я, що для цього будуть робити. Коли всі перлинки будуть підписані, за допомогою голки і нитки виготовляють намисто. Запропонуйте дітям одягнути «намисто здоров'я» на себе і показати його одне одному.

Висновок: здоров'я — запорука щастя й повноцінного життя. І хоча можна почуватися добре, слід пам'ятати, що про здоров'я треба дбати змалечку й постійно. Щоденна турбота про збереження і зміцнення здоров'я є здоровим способом життя.

Запропонуйте дітям показати намисто здоров'я батькам, запитайте їх про власний досвід збереження та зміцнення здоров'я.

Підсумок уроку

Який вигляд має здорова людина?

Що означає бути здоровим?

Чи може кожний із вас сказати про себе: «Я здоровий»?

Від чого залежить здоров'я?

Що треба робити, щоб бути здоровим?

Як ви можете зберегти своє здоров'я?

Про що може мріяти здорова людина?

Про що може мріяти хвора людина?

Чому дитина повинна бути здоровою?

Що таке здоровий спосіб життя?

Чи ви ведете здоровий спосіб життя?

УРОК 2

Тема. Здоров'я і хвороби. Практична робота: моделювання поведінки з інфекційними хворими

Мета: дати учням уявлення про те, що таке інфекційні хвороби; пояснити правила поведінки з інфекційними хворими; вчити запобігати хворобам; виховувати обережність, бажання бути охайним.

На уроці можна використати демонстраційні матеріали видавництва «Ранок», зокрема плакат «Обережно — хвороботворні мікроби».

Хід уроку

Проблемне запитання

Учитель. Щоб бути здоровим, необхідно добре знати будову свого тіла. Як ви вважаєте чому?

Робота за підручником (С. 6-7)

Читання тексту на с. 6.

З яких частин складається тіло людини? Назвіть внутрішні органи людини.

Як працюють всі органи?

Розгляньте верхній малюнок на с. 6. Назвіть органи дихання.

Розгляньте нижній малюнок. Укладіть речення про зображену роботу.

Які органи беруть участь у цій роботі?

Розгляньте малюнки на с. 7. Укладіть речення про зображену роботу.

Які органи беруть участь у цій роботі?

Читання тексту на с. 7.

Що нового ви дізналися? Укладіть речення.

Чому підвищується температура тіла?

Відгадування загадок, вміщених у підручнику.

Робота в зошиті

С. 4 № 5.

Допишіть замість пропусків назви органів тіла людини. Покажіть стрілками, де вони містяться.

Твої н підтримують тіло і дозволяють ходити, бігати і стрибати.

С і л захищені всередині твоїх грудей.

Твої р дозволяють тобі брати і тримати різні предмети.

У твоїй г є мозок — контрольний центр організму.

У твоєму ж містяться органи, які перетравлюють їжу для отримання енергії.

№ 6.

Поставте собі оцінку за чистоту й охайність.

Вуха Обличчя Зачіска

Шия

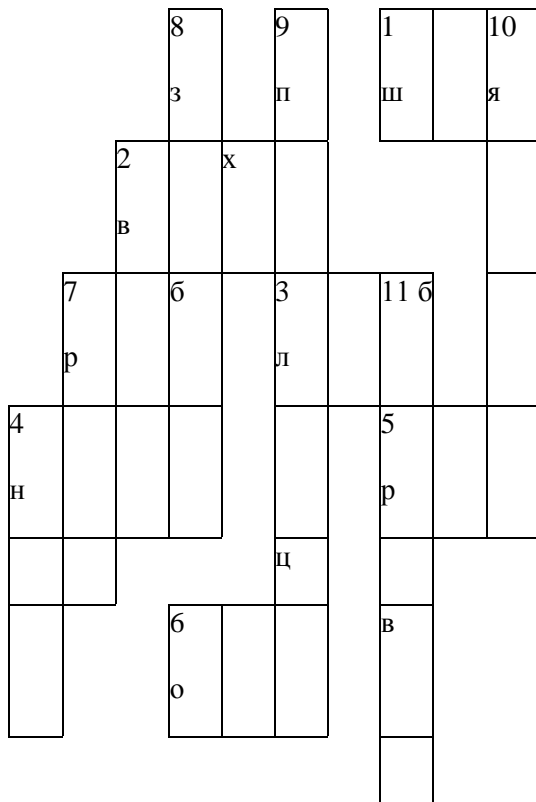
Нігті

Взуття

Очі Руки Одяг

3) С. 5.

Розгадайте кросворд.

По горизонталі:

Куди ..., туди й голова. (Шия)

Двоє лисенят під волоссям сидять.

Усіх добре чують, ні на що не реагують. (Вуха)

Коли думаємо, то морщимо... (лоб).

Все життя одне одного обганяють, а випередити не можуть. (Ноги)

Без чого жодне діло Не кипіло б, не горіло? Без кмітливих і робочих,
До усяких справ охочих, Здібних до усіх наук, Двох твоїх умілих...
(рук).

Круглі та горбаті, Краями — волохаті, По боках — білесенькі,
Посередині — темнесенькі. Як приходить біда,

То тече з них вода. (Очі)

По вертикалі:

4. Між двох світил я посередині один. (Ніс)

Після їжі ретельно полощи... (рот).

У хлівці два ряди баранців, і всі біленькі. (Зуби)

Десятеро цих братів, Не однакові за зростом,

Та складну роботу й просту Роблять разом у гурті. (Пальці)

У Марійки чорні... (брови).

За двома замками

Лежить колода з ямками.

Чи солодке, чи гірке,

В кожній страві пізнає. (Язик)

Фізкультхвилинка

журавлі у вирій летіли, Біля лісу тихо сіли. Посиділи, походили,
Піднялись та й полетіли. Гуси-лебеді летіли, На лужку тихенько сіли.
Посиділи, походили, Піднялись — та й полетіли.

Ознайомлення з новим матеріалом

Учитель. Чим відрізняється хвора людина від здорової? (Біль, підвищення температури, слабкість, поганий апетит, поганий настрій, бліді або дуже червоні щоки)

Той, хто не дбає про чистоту свого тіла, вживає овочі і фрукти немитими, може захворіти на інфекційні хвороби.

Робота за підручником (С. 8). Читання тексту.

Які інфекційні хвороби вам знайомі?

Чим вони спричиняються?

Як мікроби потрапляють до організму людини? (Із брудом на руках і під нігтями, немитими продуктами, крапельками слини, повітрям, де скупчилось багато бруду)

Практична робота: моделювання поведінки з інфекційними хворими.

У сім'ї — хворий. Яких правил карантину треба дотримуватися?

Для чого одягати марлеву пов'язку?

Для чого мити руки з милом?

Для чого виділяти для хворого окремі столові прибори?

Для чого робити в кімнаті вологе прибирання й провітрювати кімнату?

Для чого слід додержувати карантину, якщо захворів на вітрянку?

Що таке імунітет?

Навіщо роблять щеплення?

6. Робота в зошиті

С. 6. № 1.

— Вставте пропущені букви. Складіть речення з утвореними словами.
(Інфекція, щеплення, хвороба, вакцина, температура, імунітет)

ІЮФЕКЦІЯ

ЩЕПЛЕННЯ

Овороба

ОАКЦИНА

®

ТЕМПЕРАТУРА

ОМУНІТЕТ

®

№ 2. Тест «Так чи ні».

Якщо ти погано почуваєшся, потрібно: О розповісти про це батькам;
Q самому прийняти ліки; О викликати швидку допомогу.

№ 4.

Розгадайте кросворд.

2	е	р	е	1	а
б				з	
		з	о	д	
		й			
				о	

4	і	к	а	р		
л						
				о		
				5	у	х
				в		а
		б	'	я	т	а
		м				
7	а	р	я	д	к	а
з						

По горизонталі:

Як називається дерево, з якого здирають кору для лікування ран?

Речовина для обробки ран.

Людина, яка лікує людей.

Орган слуху людини.

Лікарська рослина.

Треба щодня робити вранці...

По вертикалі:

1. Що найголовніше для людини?

С. 7 № 3. Вивчення вірша.

Здоровий той, хто сам про себе дбає, Свій біль на інших не перекладає. Немає в тім ні розуму, ні хисту Нести до лікарів хвороб намісто. Тож зрозумій, до чого ти спроможний, Бо сам себе здоровим робить кожний.

(О. Чеботарьов)

Яка головна думка вірша?

№ 5.

Поясніть зміст прислів'їв.

Добре здоров'я краще за найбільше багатство.

Бути здоровим і мудрим — два блага в житті.

7. Підсумок уроку

З яких частин складається тіло людини?

Чому підвищується температура тіла?

Що ми називаємо хворобою?

Які причини хвороби?

Які ознаки хвороби?

Що ви робите, аби уникати хвороб?

Як ви поведетесь, якщо у сім'ї хтось захворів?

УРОК 3

Тема. Індивідуальні особливості росту й розвитку учнів
Мета: формувати уявлення учнів про особливості росту й розвитку; закріпити навички вимірювання свого зросту і маси тіла; виховувати бажання піклуватися про своє здоров'я.

Хід уроку

Вступна бесіда

Ви зростаєте, і ваше тіло змінюється. Це особливо помітно, якщо переглянути фотознімки. Зміни, що відбуваються з вами за літо, помічають однокласники і вчитель, коли ви приходите 1 вересня до школи.

Що сприяє фізичному росту й розвитку?

Чи можна за зовнішнім виглядом визначити, хто полюбляє спорт, а хто — телевизор і комп'ютер?

Чи можна за зовнішністю сказати, якого віку дитина?

Робота за підручником (С. 9-10)

Розгляньте малюнки на с. 9.

Що роблять діти на уроці фізкультури? Складіть речення. (Відповіді учнів.)

Учитель. І дівчатка й хлопчики весело грають у рухливі ігри, ретельно виконують завдання вчителя на уроках фізкультури. Та серед фізичних вправ є такі, що більше подобаються хлопчикам або, навпаки — дівчаткам.

Розгляньте малюнки на с. 10.

Назвіть спортивний інвентар. Поміркуйте, які предмети виберуть дівчатка, а які — хлопчики. В які ігри вони гратимуть?

Висновок: розвиток сповільнюється, коли дитина мало буває на свіжому повітрі, погано харчується, не дотримується режиму дня, часто хворіє.

Фізкультхвилинка

Туп-туп-туп! Там і тут, ТУПОТІЛКА

Вже до школи діти

йдуть. Не біжать і не (Потупотіти ногами в такт вірша.)

кричать, Лиш ніжками («Потупотіти» вказівними

тупотять. Хто пальчиками по столу.)

тихесенько іде, Той

ніколи не впаде. А хто (Тупотять ніжками швидше.)

дуже побіжить,

Може носика побить.

Учитель. Фізичний розвиток можна оцінити за масою тіла і зростом.

(Учням пропонується визначити вдома за допомогою батьків зріст і масу свого тіла і порівняти результати вимірювань із таб- личними на с. 10 підручника.)

Висновок: потрібно знати свій зріст і масу. Це допоможе визначити позитивні чи негативні зміни, що відбулися у фізичному розвитку.

4. Робота в зошиті (С. 8-9)

Активний руховий режим

№ 1. Розгляньте малюнки. Розкажіть, що сприяє росту й розвитку людини.

Нормовані фізичні навантаження

Загартовування

Перебування на свіжому повітрі

Орієнтовні відповіді

Активний руховий режим сприяє росту й розвитку людини.

Нормовані фізичні навантаження сприяють росту й розвитку людини.

Загартовування та перебування на свіжому повітрі сприяє росту й розвитку людини.

Висновок: фізичний розвиток залежить від фізичних навантажень і спадковості, тобто від особливостей розвитку батьків. Чим старшою є дитина, тим більша її маса і зріст.

№ 3. Розгляньте малюнки. Яких помилок припускаються герої мультфільмів? Надайте їм необхідні поради.

Орієнтовні відповіді

Не грай у футбол у шкільній формі.

Не смокчи ручку.

Носи змінне взуття.

Не їж там, де робиш уроки.

Не бери непосильну ношу.

С

\ ^

№ 4 Тест «Так чи ні».

Після приходу додому потрібно:

Q не переодягнувшись, одразу бігти на вулицю гуляти; Q переодягнутись, повісити свій шкільний одяг і йти гуляти; Q переодягнутися, залишити шкільний одяг розкиданим і йти гуляти.

Робота із загадками

Дві дощечки, дві сестри Несуть мене з гори. (Лижі)

Влітку відпочивають, Взимку дітей катають. (Сани)

У зимову веселу пору

Ми — кращі друзі дітвори. Вивозять діти нас нагору, Ми веземо їх з гори. (Сани)

Чи допомагають зміцнити здоров'я предмети, про які йшло- ся у загадках? Доведіть.

Підсумок уроку

Як змінюється тіло людини протягом життя?

Які зміни з вами сталися порівняно з першим класом?

Від чого залежать особливості вашого росту і розвитку?

Що ви робите, щоб ваш зріст і маса відповідали нормі?

Які спортивні ігри і заняття любляете?

Що ви робите для здорового росту організму?

Як запобігати ожирінню?

УРОК 4

Тема. Режим дня. Ознаки втоми. Вчимося й відпочиваємо. Практична робота: організація куточка відпочинку в класі та вдома

Мета: вчити учнів розуміти роль розпорядку дня для збереження і зміцнення свого здоров'я; навчити дітей самостійно визначати в себе ознаки втоми; прищеплювати вміння організовувати свою працю і відпочинок, правильно облаштовувати куточок відпочинку в класі та вдома.

Хід УРОКУ

Вступне слово вчителя

Ви вже знаєте, що таке розпорядок дня. (Це точно встановлений розпорядок життя людини протягом дня, необхідний для збереження її здоров'я..)

Учитель звертає увагу дітей на основні моменти режиму дня: прокинутися вранці завчасно, щоб зробити ранкову гімнастику, почистити зуби, поснідати; обов'язкове триразове харчування (здорова їжа), прогулянки, достатній сон.

Робота за підручником (С. 10-12)

Читання тексту.

Чи складно виконувати розпорядок дня школяра?

Як потрібно це робити?

Розкажіть, яким має бути розпорядок дня школяра.

Розгляньте малюнки. Розставте їх по порядку.

Для чого необхідно дотримуватися розпорядку дня?

Яких порад слід дотримуватися?

Чому потрібно перевдягтися, прийшовши додому?

Для чого потрібно мити руки з милом?

Що слід робити, щоб зуби були здорові?

Для чого слід передбачати час у розпорядку дня?

Які правила необхідно пам'ятати?

Скільки годин потрібно спати?

Коли вживати їжу?

Коли виходити до школи, щоб не запізнитися?

Що необхідно робити перед виконанням домашніх завдань?

Коли потрібно приступати до виконання домашніх завдань?

Що корисно робити перед сном?

Що шкідливо робити перед сном?

Коли треба лягати спати?

Розгляньте малюнки на с. 12. Чи дотримуються діти розпорядку дня?

Складіть речення. (Відповіді дітей.)

Учитель. Із початком навчання у школі ваша рухова активність зменшується. Зате значно підвищується навантаження на хребет і м'язи тулуба, яке пов'язане зі збереженням робочої пози і розумовою працею. Це призводить до втоми.

Ознаки втоми:

За звичайної втоми спостерігається незначне почервоніння шкіри обличчя, потовиділення.

Середня втома характеризується значним почервонінням обличчя, підвищеною пітливістю (особливо обличчя), помітно прискореним диханням, порушенням координації рухів, болем у м'язах, серцебиттям, скаргами на втому.

За перевтоми спостерігається різке почервоніння, блідість або «синюшність» шкіри обличчя, значна пітливість і виділення солі на шкірі, різке, поверхове, аритмічне дихання, порушення координації рухів, тремтіння кінцівок, скарги на шум у вухах, біль голови, нудота.

Фізкультхвилинка для зняття втоми

«Письмо носом».

Немов олівцем, написати у повітрі цифри від 0 до 9 носом або підборіддям. Рухи повільні, спина пряма.

«Метелики».

Руки звести на потилиці в замок. Спина рівна, лікті максимально розгорнуті назад. На «раз» — лікті під підборіддям звести разом, на «два» — повернутися у вихідне положення. Повторити 7 разів.

«Поза лебедя».

Виконувати стоячи. Руки опустити вниз. Плечі відвести назад. Руки за спиною взяти в «замок», випрямити й повільно піднімати догори, не нахилиючи тулуб. Тримати 3-10 секунд. Повільно опустити руки. Зробити декілька спокійних вдихів та видихів. Знімається напруження в спині, зміцнюються м'язи спини, покращується кровообіг у хребті.

Практична робота: організація куточка відпочинку

в класі та вдома

Учитель. У кожного повинен бути куточок відпочинку. Це може бути окрема кімната або невеличка площа у загальній кімнаті. Куточок відпочинку може багато чого розповісти про вас.

Чому іграшки не повинні валятися під ногами?

Чому книжки повинні стояти на полицях корінцем назовні?

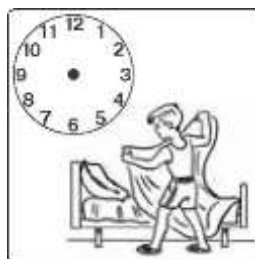
Чому місце відпочинку повинне бути чистим і безпечним?

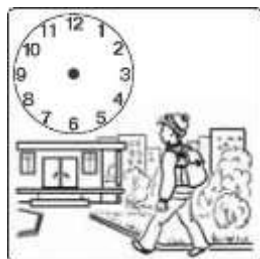
Чому треба провітрювати кімнату і клас під час перерви?

Як можна відпочити на перерві?

Висновок: куточок відпочинку потрібен для зміцнення здоров'я. 5.
Робота в зошиті (С. 10-11)

1) № 1. Розгляньте малюнки. Домалюйте стрілки на годинниках.

"12~

5

6

— Чому необхідно дотримуватись розпорядку дня?

№ 2. Допишіть словечко.

Як прокинувся — вставай, ліні волі не д_____.

У школі, в класі не брудни, сміття бачиш — п_____.

Квітку роса умила, а тебе умиє м_____.

№ 3. Розгляньте малюнки. Які пори року зображено? З'єднайте стрілками речі із відповідною порою року.

— Скільки часу протягом дня необхідно перебувати на свіжому повітрі?

4) N 4. Відгадайте загадку.

Гру цю люблять всі на світі:

І дорослі, й малі діти.

М'яч. Удар. І крики: «Го-ол!»

Пречудова гра...

7. Гра «Режим дня» (за матеріалами підручника, с. 12)

Учитель роздає дітям сюжетні картинки. Кожний ряд отримує повний набір картинок із зображенням різних моментів, пов'язаних із режимом дня. Виграє та група, в якій діти швидше стануть одне за одним так, щоб отримати відповідну послідовність виконання режиму дня (можна повторити гру декілька разів).

7. Підсумок уроку

Що таке розпорядок дня?

Розкажіть свій розпорядок дня.

Скільки часу у вас йде на відпочинок?

Який відпочинок для вас найкращий?

Чому ви виконуєте розпорядок дня?

Які поради ви використовуєте?

Назвіть ознаки втоми.

Коли ви найбільше втомлюєтесь?

Як знімаєте втому?

Розкажіть про свій куточок відпочинку вдома.

Як ви відпочиваєте на перерві?

УРОК 5

Тема. Охайність та особиста гігієна

Мета: розповісти учням про правила догляду за тілом, поглибити знання про значення гігієнічних навичок; вчити дбати про свою

зовнішність; виховувати бажання використовувати набуті гігієніч-ні навички у повсякденному житті за різних умов.

На уроці можна використати наочні посібники та демонстрацій-ні матеріали видавництва «Ранок», зокрема плакат «Правила гігієни для малюків».

Хід УРОКУ

Мотивація навчальної діяльності

Вивчення вірша.

Цілу армію одужить Той, хто з чистотою дружить, Не страшні йому мікроби Та від рук брудних хвороби. Кожен учень гарно знає, Що йому допомагає Знаменитий Мийдодір, Умивальників начальник І мочалок командир.

(О. Чеботарьов)

Проблемне запитання.

Учитель. Чи погоджуєтесь ви з думкою, що ваше здоров'я знач-ною мірою залежить від виконання правил особистої гігієни?

Цих правил слід дотримуватися щодня. Які це правила?

Робота за підручником (С. 13-15)

Читання тексту.

З якого одягу людина ніколи не виростає?

Від чого захищає шкіра?

Назвіть властивості шкіри людини.

Чим покрите тіло людини?

Яким буває волосся на голові?

Що знаходиться над очима? А на повіках?

Де особливо багато бруду?

Розгляньте малюнки. Що можна побачити під лупою?

Скільки разів на тиждень необхідно митися? (Щодня)

Скільки потрібно мати рушників?

Як доглядати за волоссям?

Як слід розчісувати волосся? Як слід мити волосся?

Розгляньте малюнки. Яка зачіска вам подобається? Чому?

Що ви порадите своїм друзям, коли вони вибиратимуть зачіски?

Розгляньте нижченаведені малюнки. Розкажіть, як необхід- но доглядати за вухами. Як слід мити вуха?

Розгляньте предметні малюнки. Виберіть предмети, необхід- ні для догляду за тілом. Розкажіть, як треба мити руки.

А тепер розгляньте малюнки на с. 15.

Хто з дітей чинить правильно? А хто — ні?

Розкажіть, як батьки допомагають вам бути охайними.

Гра «Що тут не так?»

Чистити зуби зубною щіткою.

Використовувати зубну пасту.

Робити це один раз на тиждень.

Робити це два рази на день.

Для чищення рота використовувати жуйку.

Для зубів корисні цукерки.

Для зубів корисні овочі й молочні продукти.

Фізкультхвилинка

ГРИБ

Диб-диб-диб! Диб-диб-диб! (Ходіння на місці.)

Біля пенька гриб! (Показати, нахилившись вперед.)

Отакий товстезний, (Розвести руки в сторони.) Отакий грубезний,

Бриль на голові, а нога в траві. (Похитати головою, показати вниз

Диб-диб-диб! Диб-диб-диб! на ніжки.) Біля пенька гриб!

Робота в зошиті (С. 12)

Учитель. Чи потрібне людям дзеркало? Навіщо? (Щоб бачити, як ми виглядаємо, оцінити наш зовнішній вигляд: чи личить нам зачіска, пасує одяг тощо; можливо, потрібно буде дещо підправити, замінити, краще підібрати, щоб виглядати гарно.)

А які засоби (речі) необхідно використовувати для догляду за своєю зовнішністю? (Мило, зубну щітку, пасту, щітку для одягу чи взуття, праску тощо).

Розгляньте малюнки на с. 12.

Які правила особистої гігієни знає і виконує бурундучок? Що вміє робити ви? Зафарбуйте відповідні хвилинки.

СИ Бурундучок вміє чистити одяг і взуття. Q Бурундучок вміє мити руки. Q Бурундучок вміє підмітати. CD Бурундучок вміє мити фрукти. CD Бурундучок вміє щодня митися. CD Бурундучок вміє чистити зуби.

Учитель наголошує на тому, що якщо діти самостійно ще не можуть випрасувати або випрати свій одяг, то можна попросити про це маму, але берегти та стежити за охайністю власного одягу та речей вони мусять самі.

Знайдіть завдання N 2. Про кого так кажуть?

На шиї хоч гречку сій.

У його вухах кури ночували.

А тепер — завдання для допитливих та уважних (N 3). Допишіть словечко.

Хочеш дружити зі мною — Руки не мий, не вмивайся, Зуби не чисть, у холод легко взувайся.

Буду мучить тоді тебе я,

Бо на те я — і я!

Відгадай!

4

н

2

А в нашого дядька курей грядка, та всі білі. (Зуби) Дві матері по п'ять синів мають (Руки)

Бліцвікторина (с. 13, № 4)

7

д

з

5

н

с

р

8

3

р

3

Г

В

1

6

3

а

к

р

а

н

М

Ч

М

Г

З

Р

По горизонталі

Яким повинен завжди бути учень?

По вертикалі:

Що прикрашає людину?

Що ми повинні мити перед їжею?

Куди ми повинні зазирнути перед виходом на вулицю?

Що ми повинні вчасно обрізати?

Народна мудрість вчить: «Тримай голову в холоді, а... — в теплі...»

Що треба завжди мати у кишені?

Як називають бруднулю іншим словом?

— Розгляньте малюнок до завдання N 5.
Розфарбуйте помічників Мийдо- діра.

Бесіда «Внутрішня та зовнішня привабливість»

Учитель проводить бесіду про привабливість, пояснюючи зміст таких понять:

Привабливість — сукупність позитивних рис чи якостей, завдяки яким людина викликає симпатію, притягує до себе.

Зовнішність — зовнішній вигляд людини: риси та вираз обличчя, зачіска, одяг тощо.

— Яку людину ми називаємо привабливою? (Гарно одягнену, охайну, чемну, усміхнену, доброзичливу тощо)

Учитель наголошує на тому, що людина приваблює не лише красивою зовнішністю, гарним одягом, стильною зачіскою, а насамперед своєю душею, позитивними внутрішніми якостями.

Далі педагог просить назвати внутрішні якості привабливої людини (доброта, привітність, чемність, доброзичливість, чуйність, ввічливість, порядність, працелюбність, любов та повага до людей тощо); з'ясовує з дітьми, що робить людину зовнішньо привабливою (добророзчливий, усміхнений вигляд обличчя, доглянуте волосся і шкіра, чистий, випрасуваний одяг, начищене взуття, чисті руки, охайна зачіска, культура спілкування й поведінки тощо).

Вправа «Люстерко»

Учитель висловлює свою думку щодо привабливості дітей у класі, підкреслюючи, що кожен з них є гарною, привабливою людиною, і пропонує пограти у гру, протягом якої вони матимуть можливість розповісти про свої найкращі риси та якості. Учитель пропонує вивчити віршика:

Я в люстерко подивлюся, Сам собі я похвалюся.

Учитель говорить: «Зараз я дам вам люстерко. Дивлячись у нього, ви маєте повторити віршик, а потім назвати декілька своїх найкращих рис (що робить вас зовнішньо або внутрішньо привабливими). Наприклад: "У мене красиві блакитні очі, я добра і лагідна", або "Я симпатичний, сильний, у мене гарна зачіска" і т. ін.»

Щоб допомогти дітям почати розповідь про себе, учитель підмічає в кожного з них якісь красиві зовнішні риси або гарні внутрішні якості й каже їм про це; або пропонує це зробити решті дітей як підказку для того, хто має себе характеризувати.

Вправа «Хвости»

Закінчити речення:

Приваблива для мене людина — це.

Щоб стати привабливим, я буду.

Висновок: привабливою є та людина, яка гарна і зовні і внутрішньо, яка добре поводиться і з якою цікаво спілкуватися; стежить за своїм здоров'ям і доглядає за собою (миється, обрізає нігті, чистить одяг, зачісується тощо).

Учитель зазначає, що для багатьох дітей батьки (інші члени сім'ї, близькі люди) є найпривабливішими людьми, і просить подумати про те, які внутрішні характеристики та зовнішні риси притаманні їхнім батькам (іншим членам сім'ї, близьким людям), чим діти хотіли би бути схожими на них.

Висновок: у суспільстві існують певні правила особистої гігієни, зовнішнього вигляду та поведінки, які асоціюються з привабливою людиною; їх слід знати і дотримуватися.

9. Підсумок уроку

Що необхідно робити, щоб мати привабливий вигляд? (Мити волосся, чистити зуби, доглядати за своїм одягом і взуттям, посміхатися, бути ввічливим, чемним, берегти своє здоров'я тощо.)

Які речі нікому не можна позичати?

Чим небезпечне недотримання правил особистої гігієни?

УРОК 6

Тема. Їжа, корисна для здоров'я. Народні традиції харчування.

Практична робота: вибір корисної для здоров'я їжі

Мета: пояснити учням необхідність вибору корисних для здоров'я продуктів і шкідливість переїдання; познайомити із традиційними національними стравами; навчити вибирати корисну для здоров'я їжу; виховувати естетичні смаки.

На уроці можна використати демонстраційні матеріали видавництва «Ранок», зокрема плакати «Фрукти і ягоди», «Овочі», «Продукти харчування».

ХІД УРОКУ

Вступне слово вчителя

Учитель. Щоб ви нормально росли й розвивалися, організму потрібні різні продукти харчування. Продукти, які ви вживаєте, повинні містити необхідні поживні речовини. Як ви вважаєте які?

Робота за підручником (С. 16)

Читання тексту.

Для чого потрібно їсти?

Чому не можна обійтися без їжі?

Що вона дає для життя?

Розгляньте малюнки на с. 16. Пригадайте чотири основні групи продуктів. Які з цих продуктів вам найбільше до смаку?

Чому не потрібно їсти багато солоних і копчених продуктів?

Які продукти корисні для здоров'я?

Який вітамін міститься у моркві?

Чим корисні яблука?

Чому солодощі слід намагатися вживати якнайменше? (Надлишок цукру призводить до ожиріння, від солодкого руйнуються зуби, з'являються висипання на шкірі.)

Практична робота: вибір корисної для здоров'я їжі

Робота з предметними малюнками.

Здорова їжа — це продукти харчування, багаті на вітаміни (фрукти, овочі), білки (молоко, сир, м'ясо, яйця, хліб, квасоля); вони мають бути свіжими і правильно приготовленими.

Робота в зошиті (С. 14 № 1)

Гра «Завжди, іноді, ніколи»

Розгляньте малюнки. Назвіть зображені на них предмети. Обведіть ті предмети, які ніколи не можна вживати у їжу, чорним кольором; ті, які можна вживати завжди, — зеленим; а ті, які дозволяється вживати іноді, — червоним.

5. Фізкультхвилинка

Прилетіло сонечко

кожним пальчиком на парту.)

На мою долонечку —
Крильця червоненькі,
Цяточки чорненькі.

(«Походити» пальчиками по парті.)
(Показати мізинчики і зробити рух
вгору.)

По всіх пальчиках
ходило, 3 мізинчика
полетіло.

СОНЕЧКО

(Поставити руки на
парту долонями від
себе. Загинати пальчики
по черзі.) (Показати
долоні, потягнути.)
(Повторити перші
рухи.) (Натиснути

Робота за підручником (С. 17)

Виберіть корисні для здоров'я страви на сніданок та обід. Сніданок: ячня, кусень хліба, сир із сметаною, чай.

Обід: борщ, кусень хліба, овочі, курка, компот.

Вивчення правил повноцінного харчування. Висновок:

Бажано щодня їсти в один і той самий час.

Вранці корисно споживати кашу.

Найкраще на вечерю з'їсти страву з овочів та фруктів.

Вечеряти за 1,5-2 години до сну.

Вивчення скоромовки на с. 17 підручника.

Про що скоромовка?

Що робив лелека?

Розкажіть, які правила поведінки за столом вам відомі.

Робота у зошиті (С. 14-15)

№ 2. Відгадайте загадки і з'єднайте їх із малюнками-відгадками.

У землю кидалось, На повітрі розгулялось, У печі випікалось,
Запахом своїм всіх приваблює, Смаком чарує. (Хліб)

Білий, як сніг, у пошані у всіх, До рота попав, там пропав. (Цукор)

Маленьке, кругленьке із горщика впало. Нема таких ковалів, щоб його скували. (Яйце)

Химерний, маленький, бокатий, товстенький. Чимось смачним напхавсь, в окропі скупавсь. (Вареник)

Рідке, а не вода; біле, а не сніг. (Молоко)

Народні традиції харчування (С. 15). Гра «Так чи ні» Українські страви — це:

О борщ О салат

О бутерброд О плов

О пшоняна каша О паска

О пампушки О куліш

О шашлик О кутя

О гарбузова каша

Назвіть щоденні та святкові страви.

Які страви вживають у ваших родинах?

7. Підсумок уроку

Для чого ми вживаємо їжу?

Яка їжа належить до здорової і корисної?

Що таке вітаміни?

Які ще складові їжі вам відомі?

Які правила повноцінного харчування ви запам'ятали?

Чи дотримуетесь ви правил повноцінного харчування?

Що корисно споживати на сніданок?

Що корисно споживати на обід?

Що корисно споживати на вечерю?

Для чого потрібен підвечірок?

Що корисно споживати на підвечірок?

Чим шкідливе переїдання?

Назвіть щоденні українські страви.

Назвіть святкові українські страви.

УРОК 7

Тема. Фізичні вправи і здоров'я

Мета: продовжити формувати знання про умови; що сприяють фізичному розвитку дитини; розвивати прагнення займатися спортом, щоденно виконувати комплекс вправ ранкової зарядки; виховувати старанність, наполегливість.

Хід УРОКУ

1. Вступне слово вчителя

О пироги

О галушки О вареники О пельмені

О торт О узвар О піца

— Той, хто мало рухається, росте кволим, погано вчиться, хворобливий, має відхилення у фізичному розвитку. Фізичних вправ лише на уроках фізкультури недостатньо. Домашній час має бути насичений рухом. Це ранкова гімнастика, прибирання кімнати, посильна робота по господарству, догляд за домашніми тваринами тощо. Це і рухливі ігри, і заняття спортом у гуртку чи всією сім'єю.

Щоб зміцнити своє здоров'я за допомогою фізичних вправ або спорту, треба мати терпіння і силу волі. Сформованих вмінь і певних результатів можна досягти лише після наполегливих тренувань і щоденних занять.

Робота за підручником

Учитель. Щоб бути бадьорим, треба щодня протягом 10-12 хв зранку заряджатися енергією під час ранкової зарядки.

Вивчення комплексу ранкової зарядки № 1 (С. 20-23).

Учитель. Рухливі ігри допомагають краще розвиватися фізично.

Вивчення рухливої гри «Влучити в ціль» (С. 23).

— Розгляньте малюнки на с. 18-19. Що роблять діти? Дайте їм імена. Складіть речення про те, якими фізичними вправами чи видами спорту займаються ваші однолітки.

Висновок: фізичні вправи потрібно вчитися виконувати правильно. Тільки тоді отримаєш найбільше користі для організму.

Робота в зошиті

1) С. 16 № 1. Розгляньте малюнки. Розкажіть, якими видами спорту займаються діти. Складіть речення. А якими видами спорту любите займатися ви?

2) С. 17 № 3. Розучування фізкультхвилинки.

Хто там, хто там вже втомився (Оплески.)

І наліво похилився? (Нахили.)

Треба всім нам разом встати — (Усі встають.)

Фізкультпаузу почати. (Оплески.)

Руки вгору, руки в боки — (Далі — за текстом...)

І зроби чотири кроки,

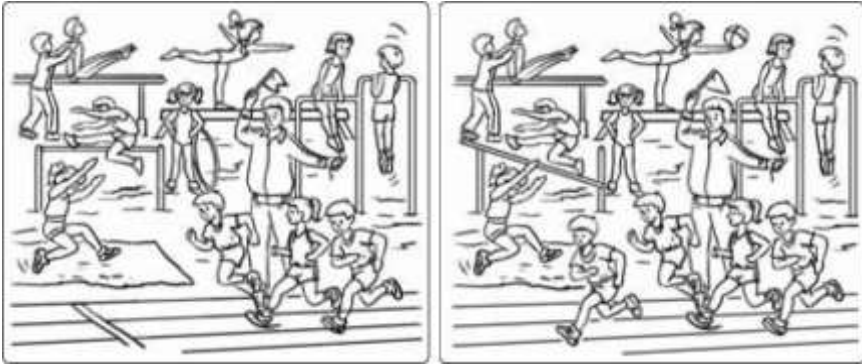
Руки вгору, руки вниз —

На сусіда подивись,

І тихесенько сідай,

Працювати починай!

3) С. 17 № 2. Розгляньте малюнки.

Порівняйте їх. Знайдіть 6 розбіжностей.

4) № 4. Укладіть прислів'я. Поясніть їх.

Ходи більше —бігай,

Якщо хочеш бути сильним — й проживеш довше.

Якщо хочеш бути красивим —бігай,

Якщо хочеш бути розумним —дивись на здоров'я.

Не дивись на вік, . . .бігай.

4. Підсумок уроку

Якою росте дитина, що мало рухається?

Якими фізичними вправами можна займатися у школі?

Якими фізичними вправами можна займатися поза школою?

Які спортивні секції ви відвідуєте?

Які поради щодо занять спортом ви запам'ятали?

Чи є у вас якісь власні досягнення?

Що вам допомогло досягти успіху? (Наполегливість, сила волі, систематичність занять, старанність тощо)

УРОК 8

Тема. Правила загартування, їх дотримання в різних умовах
Мета: поглибити знання учнів про вплив загартовування на здоров'я; дати дітям поради щодо загартування; виховувати прагнення систематично займатися загартовуванням, аби зміцнити власне здоров'я.

ХІД УРОКУ

Вступне слово вчителя

Учитель. Щоб бути витривалим, мати міцне здоров'я, не боїтися застуди і хвороб, треба загартовуватися.

Існує така притча. У Стародавньому Римі в холодний день тепло одягнений юнак зустрів старого воїна. На воїні була лише натільна пов'язка.

Як ти, старий, не змерз у такий холод? — запитав юнак.

Але ж ти не закриваєш обличчя? — відповів воїн.

Та це ж лице, воно звикло! — здивувався юнак.

То уяви собі, що я — весь обличчя, — відповів старий воїн. Обличчя звекає до холоду, до змін температури. Так має звикнути і все тіло. Потрібне тренування.

У якому віці найкраще розпочинати загартовування? Висновок: загартованість потрібна людям будь-якого віку. По-

трібна вона і дітям.

Робота в зошиті (С. 18 № 1)

— Розгляньте малюнки. Що роблять діти в різні пори року? Складіть речення.

Як можна загартовуватись у різні пори року? Розкажіть.

Які три товариші допомагають вам загартовуватися? (Сонце, повітря, вода)

Висновок: підвищити опірність організму до хвороб можна за допомогою загартовуючих процедур.

Згадайте корисні поради щодо загартовування.

Загартовування сонцем

Гріє, гріє, припікає, Всіх у воду заганяє. (Сонце)

Правило 1. Не перегрівайся!

Правило 2. У перші дні засмагай на сонці не більше 10 хвилин.

Правило 3. Найкраще засмагати до 11 години ранку й після 17 години дня.

Правило 4. Захищай голову від сонячних променів.

Загартовування повітрям

Правило 1. Спи при відкритій кватирці.

Правило 2. Щоденно гуляй і грайся на свіжому повітрі.

Правило 3. Роби повітряні ванни у літню пору — на вулиці, взимку — в кімнаті, відкривши кватирку.

Правило 4. Одягайся за погодою — не перегрівай свій організм теплим одягом.

Загартовування водою

Правило 1. Обтирай тулуб змоченими у воді руками, а потім енергійно розітри шкіру рушником до відчуття приємної теплоти. Поступово зменшуй температуру води від 30 °С до температури водопровідної.

Правило 2. Найкращий час для загартовування водою — ранок, після фізичної зарядки.

Через місяць від регулярного обтирання переходь до обливань. При загальному обливанні голову залишай сухою.

Правило 3. Для загартовування водою використовуй душ. Спочатку температура води повинна бути 36 °С, а потім її поступово знижують до 20-15 °С. Тривалість процесу — 1-3 хв.

Правило 4. Чудовий вид загартовування — холодні ванни для ніг. Найкращий час — перед сном. Спочатку вода повинна бути комфортно прохолодною, а потім доцільно поступово знижувати її темпера-

туру до 12 °С. Тривалість процедури — 1-2 хв. Ноги витирай, а потім розтирай шкіру стоп до почервоніння й відчуття тепла.

Правило 5. Влітку купайся і плавай у штучних і природних водоймах.

Раз! Два! Всі присіли, Потім вгору підлетіли. Три, чотири!
Нахилились, Із струмочка гарно вмились. П'ять, шість! Всі веселі
Крутимось на каруселі. Сім, вісім! Діти милі Ніжками затупотіли.
Дев'ять, десять! Відпочили І за парти дружно сіли.

4. Робота в зошиті (С. 19 № 2)

Тест

Оберіть правильну відповідь.

Організм кожної людини:

- а) має потребу в загартовуванні;
- б) може обійтися без загартовування.

Починати загартовування найкраще:

- а) узимку;
- б) улітку;
- в) будь-якої пори року.

Дуже корисно проводити процедуру загартовування водою:

- а) уранці, після зарядки;
- б) удень, після прогулянки.

Відразу починай загартовування:

- а) холодною водою;
- б) теплою водою.

3. Фізкультхвилинка

&

68

Ф*

4

— Узимку деякі люди люблять плавати у холодній воді. Як називають цих людей? Чому вони не замерзають?

пам'ятай!

Холодна вода безпечна лише для моржів та білих ведмедів.

— Розгляньте малюнки до завдання № 3. Що на них зображено?
Складіть речення.

Робота з прислів'ями

Поясніть зміст прислів'їв.

Чиста вода — для хвороби біда.

Вода — це здоров'я, вода — це краса,

Вода — це цілюща ранкова роса.

Сонце — батько, вода — наша мати.

Які ще прислів'я, що відповідають темі нашого уроку, ви знаєте?

Підсумок уроку

Для чого потрібно загартовуватись?

Які правила загартовування ви запам'ятали?

Як ви загартовуєтесь?

Які правила загартовування ви виконуєте?

Які водні процедури ви робите вдома?

Яких правил перебування на сонці ви дотримуетесь?

УРОК 9

Тема. Поведінка з рідними, товаришами, друзями, знайомими, незнайомими

Мета: поглибити знання учнів про правила поведінки з рідними, товаришами, друзями, знайомими, незнайомими; показати дітям важливість ставлення до інших з повагою, виконання вивчених

правил культурної і безпечної поведінки; виховувати бажання до-тримуватись правил етикету та безпечної поведінки.

Хід УРОКУ

1. Гра «Всі ми різні»

Учитель розкладає у різних місцях кімнати чотири кольорові кубики (червоний, зелений, жовтий, синій); звертається до дітей:

— За мою команду (плеск долонями) ви будете виконувати такі завдання:

До червоного кубика підійдуть хлопчики, а до зеленого — дів-чатка.

До жовтого кубика підходять діти, які народилися влітку; до червоного — ті, хто восени; до синього — хто народився взимку, до зеленого — ті, що народилися навесні.

Можливі інші варіанти об'єднання дітей: за кольором очей та волосся.

Шикуйтесь у колону за зростом — від найнижчого до найви-щого.

Біля синього кубика хай зберуться ті діти, які вважають себе спокійними і врівноваженими, біля жовтого — рухливі та жваві.

Біля червоного кубика мають стати ті діти, які люблять тан-цювати; біля синього — співати; біля жовтого — ті, що полюбля-ють декламувати вірші; біля зеленого — грати на музичних інстру-ментах.

Висновок: є багато ознак, за якими люди подібні чи відрізня-ються. Незаперечним є той факт, що не існує цілковито однакових людей.

Робота за підручником (С. 24)

Читання тексту.

Чим всі діти при народженні схожі?

Чому кожна дитина не така, як інша?

Які особливі риси має кожна дитина?

Що людині треба про себе знати, щоб описати себе? (Ім'я, вік, зріст, колір волосся, очей тощо)

Учитель. Це все є зовнішні риси (ті, що описують нашу зовнішність), а ще є внутрішні якості (рисинашого характеру). Під час гри ви себе описували як спокійних і жвавих. Якими ще бувають люди, які внутрішні якості людей ви знаєте? (Добрий, веселий, лагідний, уважний, чемний, ввічливий, розумний, відповідальний, працелюбний, небайдужий тощо)

Робота в зошиті (С. 20)

№ 1. Допишіть.

Як тебе звуть? (Прізвище, ім'я, по батькові)

Як тебе звуть рідні?

Як тебе звуть друзі?

Як тебе називали, коли ти був зовсім маленьким?

Як тебе зватимуть, коли ти виростеш?

Як ти хочеш, щоб тебе називали?

№ 2. Прочитайте назви внутрішніх якостей людини. Закресліть слова, які, на вашу думку, вас жодним чином не стосуються.

Розумний, чуйний, дурний, жадібний, злий, доброзичливий, добрий, добросердний, брехун, насмішник, ласкавий, непосида, грубий, працелюбний, ябеда, правдивий.

Учитель. У кожного з вас є свої уподобання, улюблені справи. Кожна людина має свій власний характер — не такий, як у тата чи мами.

Проте в родині всі намагаються зрозуміти одне одного.

Як люди мають ставитися одне до одного, щоб жити у мирі та злагоді, без сварок, образ і принижень? (Доброзичливо, із розумінням та повагою)

Що означає «поважати інших»? (Цінувати думку, дорожити дружбою, уважно слухати, не втручатись у розмову, бути ввічливим: вітатися, поздоровляти, дякувати, казати приємні слова тощо)

Висновок: всі люди мають ставитися з повагою одне до одного, бути толерантними, доброзичливими, ввічливими у спілкуванні та стосунках з іншими людьми.

Фізкультхвилинка

Промовляння вірша «Допоможемо мамі» з імітацією рухів.

Дружно вправними руками Допоможемо ми мамі. Посуд гарно перемієм, Витрем насухо, складемо І при цьому не поб'єм. Пил зітремо й підметем — Скрізь порядок наведем.

Робота за підручником (С. 25-26)

Читання тексту.

Які люди вас оточують?

Чому з рідними вам найкраще і безпечно?

Кого ви можете назвати своїми знайомими?

Хто вас з ними познайомив?

Як ви з ними поводитесь?

Яких людей більше серед незнайомих?

Які серед них трапляються?

Як називають недобрих та злих незнайомців?

Чому їх важко відрізнити від звичайних людей?

Яких правил ви повинні дотримуватися, щоб вас не змогли образити, перелякати або зашкодити вашому здоров'ю?

Висновок: ваша безпека залежить від вашої поведінки.

Робота в зошиті (С. 21 № 1)

— Чому семеро козенят опинилися в небезпеці?

Розгляньте малюнки. Складіть речення за змістом малюнків.

Яка небезпека чекає дівчинку на вулиці?

Що робити, якщо ти загубився на незнайомій вулиці?

7. Підсумок уроку

Як ви можете довести, що кожен з вас — особливий?

Які риси характеру ви цінуєте в оточуючих?

Від чого залежить душевний стан людини?

Як уникати сварок і конфліктів?

Як ви поведетесь, коли зустрічаєте по дорозі зі школи зна- йомих?

Хто такі зловмисники і злочинці?

Яких правил слід дотримуватися під час зустрічі з незна- йомцями?

УРОК 10

Тема. Вибір друзів, уміння товаришувати й спілкуватися. Практична робота: моделювання дружніх стосунків дівчаток і хлопчиків

Мета: з'ясувати зміст поняття «справжній друг»; вчити дітей називати ознаки справжнього друга; розширити уявлення дітей про дружні взаємини; розвивати уміння вибирати друзів, товаришува- ти й спілкуватися; формувати навички культури спілкування, ко-

мунікативні вміння; вчити дітей цінувати дружбу та заохочувати бути справжнім другом.

На уроці можна використати демонстраційні матеріали видавництва «Ранок», зокрема плакати «Про дівчаток та хлопчиків».

Хід УРОКУ

1. Вступна бесіда

Учитель. Часто вдома чи у школі можна почути: «Треба дружити, бути дружними, дружно гратися, дружно жити».

Що ж потрібно робити, щоб стати комусь другом? (Орієнтовні відповіді: турбуватися про друга; намагатися зробити для нього щось хороше; не сваритися; підтримувати у скрутну хвилину; радіти за свого друга, поважати його думку тощо.)

За рік навчання ви вже обрали собі товаришів, друзів.

Із друзями ви можете поділитися таємницями, цікаво проводити час. У складних ситуаціях друг завжди поруч, допоможе, підкаже. Із друзями цікаво, бо є багато спільних захоплень, думок.

Чи всі люди мають справжніх друзів?

Чому дехто не має друзів? (Тому що, на превеликий жаль, деякі люди самі не вміють бути друзями.)

Висновок: без друзів важко жити.

2. Робота за підручником (С. 38)

Читання тексту.

Чому ваші друзі хочуть товаришувати саме з вами? Чому між учнями класу мають бути доброзичливі стосунки?

«Мозковий штурм»

Учитель запитує в дітей, яким, на їхню думку, має бути справжній друг, які риси та особливості мають бути йому притаманні. Діти по черзі називають ці риси, а вчитель записує їх на дошці. Потім робиться висновок про те, яким має бути справжній друг.

Розкажіть, коли ви вчиняли, як справжні друзі.

Гра «Голосування — 1»

Учитель говорить, що дружба має певні правила, яких взаємно дотримуються люди, які дружать і вважають себе справжніми друзями.

Учитель вивішує написані на плакаті правила дружби.

Орієнтовні правила

Пам'ятати про друга, коли його немає поряд.

Завжди допомагати одне одному.

Захищати друга, коли про нього погано говорять поза очі.

Берегти довірені таємниці.

Довіряти другові свої думки.

Пробачати другові його помилки.

Радіти успіхам і досягненням друга.

Поздоровляти і дарувати подарунки.

Доцільно пояснити учням, що ви будете зачитувати по черзі кож- не правило, а діти мають піднімати руки і голосувати — приймаєть- ся це правило чи ні.

Можна запропонувати дітям самостійно придумати цікаву форму голосування (наприклад, плескати у долоні, вимовляти якийсь звук тощо). Також можете запропонувати дітям самим придумати власні правила, а потім доповнити створений раніше перелік власни- ми правилами.

Коли правила будуть прийняті, вчитель під їх переліком пише червоним маркером «Прийнято» і заохочує дітей плескати у долоні, вітаючи одне одного з успішним завершенням голосування.

Фізкультхвилинка

Важко зайчику сидіти, Треба трішки відпочити. Скік-скік, скік-скік, скік-скік — Треба трішки пострибати. Скік-скік, скік-скік, скік-скік — Пострибавши, працювати.

Практична робота: моделювання дружніх стосунків

дівчаток і хлопчиків (С. 28)

Учитель. Хлопчики і дівчатка можуть бути справжніми друзями. У них є багато спільних уподобань. Дівчатка — веселі, дисципліновані. Хлопчики — сильні, надійні. Дівчаткам і хлопчикам разом ніколи не буває сумно. Вони все встигають зробити.

Гра «Голосування — 2»

Учитель говорить, що у спілкуванні є певні правила, яких необхідно дотримуватися, та пропонує учням прочитати правила спілкування.

Які правила спілкування необхідно виконувати тільки хлопчикам? (Хлопці плескають у долоні.)

Які — тільки дівчаткам? (Дівчатка плескають у долоні.)

А які — усім? (Усі плескають у долоні.)

Педагог пропонує учням доповнити створений перелік власними правилами.

Учні читають прислів'я і пояснюють, як вони їх розуміють.

Людина без друга, як їжа без солі.

Друзі пізнаються в біді.

Учитель пропонує учням обговорити вдома з батьками ці прислів'я і порадитися з ними щодо вибору друзів.

Робота в зошиті (С. 22)

№№ 1. Прочитайте, що означає слово «дружити». Доповніть висловлення власними міркуваннями.

Не сварюсь.

Ставлюсь до друга уважно.

Ділюсь з ним усім.

Люблю робити для нього щось хороше.

№ 2. Напишіть імена своїх друзів або намалюйте їх портрети. Назвіть ознаки справжнього друга.

№ 3. Зазначте ті риси, які ви хотіли би бачити у своїх друзів і виховувати в собі.

О Жадібність О повільність О стриманість О упертість О брехливість

С. 23 № 4.

Гра «Хрестики — нулики»

Біля правильної відповіді поставте Х , а біля неправильної — О. О Хлопчики і дівчатка можуть бути справжніми друзями. О Справжній друг дасть тобі списати складну задачу. О Щоб мати справжніх друзів, треба бути дуже сильним. О Справжній друг завжди зрадіє твоїм успіхам. О Друг — це чесність, справедливість, підтримка.

6. Підсумок уроку

З ким ви дружите?

За якими ознаками ви обираєте друзів?

Опишіть своїх друзів. Які риси характеру їм властиві?

Що означає дружити?

Що ви робите для своїх друзів?

Як ви допомагаєте своїм друзям?

Яких успіхів досягли ваші друзі?

Що ви робите, коли друзі хворіють?

Чи можлива дружба між дівчатками і хлопчиками?

Що ви зробите, якщо побачите хлопчика і дівчинку з вашого класу, що йдуть разом гуляти у вихідний день?

Урок 11

Тема. Гуманне ставлення до людини з різними вадами

Мета: довести учням необхідність гуманного ставлення до людей з особливими потребами; виховувати гуманне ставлення до людини з різними вадами.

О рішучість О щедрість О чуйність О сила О чесність

На уроці можна використати демонстраційні матеріали видавництва «Ранок», зокрема плакати «Права дитини».

Хід уроку

1. Робота в зошиті (С. 24 № 1)

Учитель. Найкращих людських якостей нас вчать герої улюблених казок. Згадайте казку Г. Х. Андерсена «Гидке каченя». Розгляньте малюнок. Укладіть речення за ним.

Чи всі герої казки ставилися один до одного як брати?

Хто з мешканців пташиного двору користувався найбільшим авторитетом і чому?

Кого ображали мешканці пташиного двору?

Тест

Оберіть правильну відповідь на запитання.

Чому мешканці пташиного двору ображали гидке каченя?

- а) Воно було найрозумнішим;
- б) воно було не таким, як інші;
- в) воно було найввічливішим;

г) воно було найгарнішим.

Чи змогли б діти нашого класу вчинити так, як робили мешканці пташиного двору? Чому ви так вважаєте?

2. Робота за підручником (С. 27).

Розгляньте малюнки. Розкажіть, хто з ким дружить. Ук-ладіть речення.

А з ким дружите ви? Чи є серед ваших друзів хлопчики або дівчатка з фізичними вадами? Чи заважає це вашій дружбі?

Внаслідок чого люди можуть одержати фізичні вади? (Це може трапитися у разі сильних нервових потрясінь, як наслідок травм, одержаних через власну необережність чи небезпечну поведінку інших, від народження.)

Які риси характеру мають люди з фізичними вадами?

Що може погіршити духовний стан таких людей? (Нетактов-ні розпитування, недоречні розглядання)

Чому діти з фізичними вадами потребують особливої уваги?

Поясніть значення словосполучення «гуманне ставлення».

Висновок: діти з фізичними вадами потребують особливої уваги.

Фізкультхвилинка

КАРЛСОН

Карлсон в клас наш прилетів (Сидячи за партою, підняти руки.)

І за мою парту сів. (Покрутити руками над головою.)

Ми з ним привіталися (Із сусідом по парті кілька разів

Й трішечки погралися. погратися в «ладушки».)

Ознайомлення із історією про дивного хлопчика

Щоб показати учням, що люди з фізичними вадами мають право на те, щоб із ними поводитись так само, як із іншими, учитель розповідає дітям історію.

Далеко-далеко у космічному просторі є планета, така сама, як Земля. Люди, які живуть на цій планеті, є такими ж, як і ми, за винятком того, що в них лише одне око. Але воно особливе. Ним вони можуть бачити в темряві, дивитися у безмежну далечінь і бачити крізь стіни. Жінки на цій планеті такі самі, як і на Землі. Та якось в однієї жінки народилося дивне дитя: воно мало двоє очей. Його батьки були дуже засмучені.

Проте хлопчик ріс щасливим. Батьки любили його, милувалися ним. Але їх непокоїло, ще він був таким незвичайним. Вони показували його багатьом лікарям, але ті лише хитали головами і говорили: «Нічого не можна зробити».

Коли хлопчик підріс, він мав щораз більше проблем. Оскільки він не міг бачити в темряві, то змушений був носити із собою якесь джерело світла. Коли він пішов до школи, то не міг читати так добре, як інші діти. Вчителі мусили надавати йому спеціальну допомогу. Хлопчик не бачив на великій відстані, тому потребував спеціального телескопа, щоб бачити інші планети. Деколи він, повертаючись зі школи, відчував себе дуже самотнім. «Інші діти бачать предмети, які я не можу бачити, — думав він. — Я мушу навчитися бачити те, чого не бачать вони».

І одного чудового дня він помітив, що дійсно може бачити те, чого не можуть інші. На відміну від них, він бачив увесь світ у кольорі. Одразу після цього відкриття він вивів батьків на вулицю і розповів про те, що бачив, дуже здивувавши їх тим. Його друзі теж були здивовані. Він розповідав їм чудові історії, вживаючи слова, які вони

ніколи до цього не чули, як-от: червоний, жовтий, оранжевий... Говорив про зелені дерева і пурпурові квіти. Кожен хотів знати, якими він бачить речі. Хлопчик розповідав дивні історії про глибокі сині моря і піняві хвилі з білими гребенями. Дітям подобалися оповідання про дивних драконів, особливо коли він описував їхню лиску шкуру, очі, гарячий подих.

Одного дня він зустрів дівчину. Вони покохали одне одного. Вона не мала нічого проти того, що він не схожий на інших. І тоді він відчув, що йому це також байдуже. Хлопець став дуже відомим. Люди з усієї планети приходили, щоб послухати його. У молодого подружжя народився син. Дитина була такою ж, як і всі на планеті, і мала лише одне око».

Як ви вважаєте, як почувалася людина, маючи двоє очей, в той час як інші мали одне?

Як ви думаєте, які труднощі виникали у хлопця з двома очима? Чому?

Ознайомлення зі статтею 23 спрощеного варіанта

Конвенції про права дитини

Якої особливої турботи потребують діти-інваліди (діти із фізичними вадами)?

Тест «Проблема інвалідів»

Якби дитина із фізичними вадами була у вашому класі, як би ви до неї ставилися?

- а) Не показували б своєю поведінкою, що вона відрізняється від вас, допомагали б їй;
- б) не спілкувалися б із нею взагалі;
- в) спілкувалися б, але обмежено, тому що вона не така, як ви.

Матеріал для роздумів

Ольга Скороходова (1911-1982 рр.). Народилася в Херсонській області. Сирота. У 8 років захворіла на менінгіт, втратила зір, потім — слух. Харківський професор Соколянський забрав її з інтернату для сліпих. Він відтворив її мовлення; вона змогла закінчити середню школу у Харкові, згодом здобула вищу освіту. 1961 року стала кандидатом педагогічних наук. Написала 3 книги: «Як я сприймаю навколишній світ», «Як я уявляю навколишній світ», «Як я розумію навколишній світ».

Що вас найбільше вразило?

У цивілізованому суспільстві люди повинні бути терпимими до інших.

Підсумок уроку

Як необхідно ставитися до людини з фізичними вадами?

Чому до людини з фізичними вадами необхідно ставитися гуманно?

Як ви вчините, якщо до класу прийде новий учень із фізичною вадою?

Наведіть приклади гуманного ставлення до когось. УРОК 12

Тема. Поняття про ВІЛ. Убезпечення від ВІЛ

Мета: дати учням уявлення про ВІЛ-інфекцію; навчати відрізняти речі, якими можна користуватися разом або індивідуально; пояснити, чому забороняється користуватися знайденими шприцями, склом, голками для гри та іншого; вчити толерантно спілкуватися з ВІЛ-позитивними людьми.

Хід УРОКУ

1. Вступна бесіда

Учитель. Навколо нас чимало бактерій. Вони є у повітрі, у воді, на землі — скрізь. Бактерії бувають хороші і погані, маленькі і великі. У більшості випадків ми їх не бачимо. Бактерії та віруси можуть розповсюджуватися різними засобами: від рук до рота, через рану на шкірі, від людини до людини. Багато вірусів передається під час кашлю, чхання, при розмові з хворим.

Мило та вода змивають бактерії зі шкіри та інших речей.

Коли необхідно мити руки з милом?

Як треба мити руки?

Як ви гадаєте, чому необхідно мити руки саме у певний час?

Віруси не завжди бояться мила, тут діють інші правила безпеки.

Деякі бактерії можуть розповсюджуватися, якщо користуватися разом з кимось одними й тими самими речами.

Що відбувається, коли хтось користується чужими речами: зубною щіткою, щіткою для волосся тощо?

Гра «Ось речі, які я беру до рота або ношу на голові і які я нікому не даю»

Учитель пропонує учням назвати речі, які вони не повинні нікому давати. Наприклад:

гребінець;

чашка;

капелюх;

зубна щітка;

виделка;

стрічка для волосся.

Чи можна користуватися чужими книгами, іграшками та олівцями?

Бактерії є на інших речах, які ми даємо одне одному, наприклад на книгах, іграшках тощо. Чому їх можна давати іншим?

Фізкультхвилинка

Встало вранці ясне сонце, Заирнуло у віконце. Ми до нього потяглися, За промінчики взялися. Будем дружно присідати, Сонечко розвеселяти: Встали — сіли, встали — сіли. Бачте, як розвеселили! Стало сонце танцювати, Нас до танцю припрошати. Нумо разом, нумо всі Потанцюймо по росі.

Ознайомлення з новим матеріалом

Учитель. Деякі віруси передаються через кров. Забороняється користуватися знайденими шприцами, склом, голками для гри та іншого. На цих речах можуть бути різні бактерії та віруси.

Гра «Заборонено — дозволено»

Учитель пропонує дітям розкласти речі у дві коробки: речі, які можна давати іншим людям, і речі, які давати заборонено. Звертає увагу учнів на те, що іноді у деяких дітей є звичка жувати олівець. Тому краще його нікому не давати та самому не брати в інших.

Речі: гребінець, чашка, олівець, зошит, зубна щітка, мило, виделка, книга, іграшка, рушник, стрічка для волосся.

Педагог пропонує учням намалювати речі, які забороняється брати в руки у незнайомих місцях.

Чи чули ви такі слова, як ВІЛ чи СНІД? (Якщо відповідь позитивна, учитель запитує, що саме діти знають про це; якщо негативна, варто лише назвати повну назву. Необхідно звернути увагу на те, що ВІЛ і СНІД — це різні речі: ВІЛ — інфекція, СНІД — стан або хвороба. СНІД може з'явитися тільки після отримання ВІЛ-інфекції.)

Як розшифровується скорочення ВІЛ?

«В» — вірус

«І» — імунодефіциту

«Л» — людини

(«Вірус» (збудник захворювань), «імунодефіциту» (відсутність захисної реакції системи організму, яка забезпечує захист від мікроорганізмів, що спричинюють хворобу), «людини» (цей вірус є тільки у людини).)

Запам'ятай!

Ти не заразишся СНІДом, якщо:

будеш гратися з дитиною, яка заражена на ВІЛ;

будеш купатися з нею у басейні;

потиснеш їй руку;

будеш сидіти з нею за однією партою.

Як треба ставитись до ВІЛ-інфікованих людей та людей, хворих на СНІД? Чому?

4. Підсумок уроку

Як бактерії потрапляють усередину організму?

Як віруси потрапляють усередину організму?

Які правила ви запам'ятали на уроці?

Чи всі бактерії погані?

Що відбувається, коли ви користуєтесь чужими речами: ка- пелюхом, чашкою? Чому?

Чи можна користуватися чужими книгами, іграшками та олівцями? Чому?

УРОК 13

Тема. Права та обов'язки дитини вдома і в школі

Мета: розширити знання учнів про деякі права, визначені Конвенцією про права дитини; допомогти дітям визначити поради- ків і захисників у разі порушення прав дитини; вчити виконувати обов'язки учнів; виховувати відповідальність, дисциплінованість.

Хід УРОКУ

1. Гра «Всі ми — різні»

Учитель розкладає у різних місцях кімнати чотири кольорові кубики (червоний, зелений, жовтий, синій); звертається до дітей:

— За мою команду (плеск долонями) ви будете виконувати такі завдання:

Шикуйтеся у колону за зростом — від найнижчого до найви- щого.

Біля синього кубика хай зберуться ті діти, які вважають себе спокійними і врівноваженими, біля жовтого — рухливі та жваві.

Біля червоного кубика мають стати ті діти, які люблять тан- цювати; біля синього — співати; жовтого — декламувати вірші; зеленого — грати на музичних інструментах.

Висновок: є багато ознак, за якими люди подібні чи відрізня- ються.

Незаперечним є той факт, що не існує цілковито однакових людей. Але права у всіх людей однакові.

Робота за підручником (С. 29)

Учитель. Здоров'я дитини захищає не лише сім'я. Нею опікується наша держава, вся людська спільнота. Організація Об'єднаних Націй прийняла Конвенцію про права дитини, що гарантує права дітей всього світу.

Розгляньте малюнки на с. 29. Які права ви маєте? Складіть речення.

Поміркуйте і розкажіть про права, які допомагають вам зберегти і зміцнити здоров'я.

Розкажіть, коли права дітей порушуються.

Робота в зошиті (С. 24 № 2)

Розгляньте малюнок. Чим відрізняються діти?

Що є важливішим: відмінності у зовнішності, одязі, мові, будові тіла чи подібності? Чому?

Усі ми різні, а чи різні в нас права?

Назвіть права дитини, визначені Конвенцією про права дитини.

Довідничок: вік, стать, характер, національність, раса, зовнішність, стан здоров'я.

Фізкультхвилинка

ВЕСЕЛІА ПЕРЕРВА

Фізкультуру любим дуже,
Тож вставай з-за парти,
друже. Вгору руки підніми,
Вгорі пальцями струсни.
Спину добре розправляй І
на місці пострибай. Потім
вмій тихенько сісти.

(Струснули пальцями.)

(Прогнулися назад.)

(Пострибали.)

(Сіли на своє робоче місце.)

(Встали, зробили кілька
кроків на місці.)

(Руки вгору.)

5. Робота за підручником (С. 31)

1) Читання тексту.

Чому кожній людині найкраще саме вдома?

Як усі члени родини ставляться одне до одного?

Як виконують домашню роботу?

Як це впливає на здоров'я і щастя всіх членів сім'ї?

Розгляньте малюнок. Хто що робить? Укладіть речення.

Поміркуйте, чому саме так розподілено роботу.

2) Читання й вивчення скоромовки.

Про яку сім'ю йдеться у скоромовці?

Яка у вас сім'я — велика чи мала?

Розкажіть, як у вашій сім'ї допомагають одне одному.

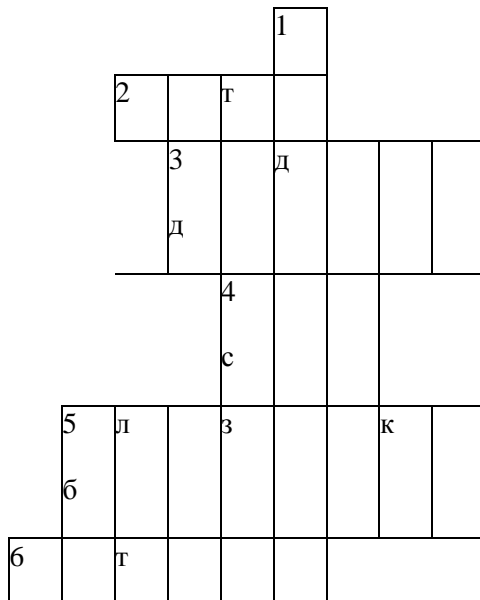
Як дбають про здоров'я?

Які ваші обов'язки в сім'ї?

Висновок: між членами родини повинні бути доброзичливі і турботливі стосунки. Дорослі піклуються про дітей, а діти з повагою та пошаною ставляться до старших, прислухаються до їхніх порад. Потрібно знати свої права, але не уникати обов'язків.

6. Робота в зошиті (С. 25)

1) № 1. Розгадайте кросворд.

Д						
---	--	--	--	--	--	--

По вертикалі:

Група близьких родичів. По горизонталі:

Як ще називають батька?

Ким тобі доводиться мамин брат?

Особа чоловічої статі стосовно своїх батьків.

Діти, що народилися у матусі в один день.

Маленький хлопчик або дівчинка.

№ 2. Оберіть правильну відповідь. Допомагають підтримувати взаєморозуміння в сім'ї:

- а) впертість, настирливість, жадібність;
- б) чемність, вередливість, жорстокість;
- в) чесність, відповідальність, взаємодопомога.

№ 3. Доповніть речення. Бабуся — це мама. Дідусь — це тато.
Прабабуся — це мама. Прадідусь — це тато.

Робота за підручником (С. 32-33)

Відгадування загадки про школу.

Читання тексту.

Чому школу називають другим домом?

Опишіть нашу школу.

Розгляньте малюнок. Які речення відповідають малюнку? Прочитайте їх.

Розкажіть, чи так все трапляється у нашому класі?

Які права учня ви запам'ятали?

Про які права ви дізналися сьогодні вперше?

Які обов'язки повинен виконувати учень?

Які обов'язки учня виконуєте ви?

Який ваш основний обов'язок у школі?

Робота в зошиті (С. 25)

1) № 1. Розгляньте малюнки. Складіть речення.

Які правила поведінки у школі порушують учні?

3) № 3. Читання й обговорення вірша.

Якщо будеш черговий, Квіточки усі полий, Поборися з пилом — Це тобі по силах. На перерві клас провітри, Потім дошку чисто витри. Знає справу черговий — Буде клас твій як новий!

(Л. Глоба)

Які обов'язки чергових у класі?

9. Підсумок уроку

Які права мають діти?

Де це зазначено?

Чи всі діти мають однакові права?

Чи мають молодші школярі обов'язки?

Коли у сім'ї всі здорові і щасливі?

Які обов'язки чергових у класі ви вмієте виконувати?

УРОК 14

Тема. Практична робота. Моделювання ситуації «У шкільному медичному кабінеті»

Мета: вчити дітей звертатися про медичну допомогу до шкільного медичного кабінету; вчити піклуватися про своє здоров'я; виховувати сміливість, спонукати до довірливих стосунків із працівниками медичних закладів.

Хід УРОКУ

Вступна бесіда

Учитель. Ви вже вмієте самостійно турбуватися про своє здоров'я. Це правильне харчування, зарядка, догляд за зубами тощо. Але іноді поняття «турбота про себе» означає розповісти дорослому про проблему, яка виникла через негаразди зі здоров'ям, або звернутися до лікаря.

«Мозковий штурм»

Учитель запропонує дітям поміркувати про випадки, коли необхідно звернутися до лікаря. (Температура, грип, нудота, зламана нога або рука, подряпини на колінці, головний біль тощо) Доцільно

відхиляти відповіді загального типу на зразок: «Коли погано почуваєшся».

Висновок: треба вчитися правильно розмовляти з лікарем або з медичною сестрою.

Хто з вас вже спілкувався з лікарем?

Про що ви розмовляли? (Як я почуваюсь, як виявляю турбо- ту про своє здоров'я тощо.)

Чому так важливо для людини правильно спілкуватися з лікарем? (Ніхто не знає краще за саму людину про її самопочуття. Сама людина відповідає за своє здоров'я..)

Висновок: якщо ти у школі відчув заслабу, нездужання, підвищення температури, нудоту, потрібно обов'язково повідомити про це вчителя. Він відведе тебе до медичного кабінету.

Фізкультхвилинка

Ми втомилися
читати, Будемо
відпочивати! Руки в
боки й гопака!
Примовлянка це
така!

ГОПАК
(Руки на поясі, стати на п'ятку
правої ноги.)
(Перестрибуючи, стати на п'ятку
лівої ноги.)

— Розгляньте малюнок. Укладіть за ним речення.

Хто надає у школі першу медичну допомогу?

Що ще роблять у шкільному медичному кабінеті?

Яку медичну допомогу надавали вам у медичному кабінеті?

Поміркуйте і розкажіть, як у нашій школі піклуються про здоров'я учнів.

Чому не треба боятися профілактики інфекційних хвороб?

Робота в зошиті (С. 25 № 2)

Як звуть нашу шкільну медсестру?

Тест

Звертатися до медичного кабінету потрібно, коли у тебе: О болить голова О тебе образив старший учень

О болить живіт О розбитий ніс або коліно

О поганий настрій О не виконані уроки

Підсумок уроку

Хто надає у нашій школі першу медичну допомогу?

У яких випадках ви звертатиметесь до шкільного медичного кабінету?
Що необхідно їм перш за все повідомити?

Як правильно розмовляти з лікарем або медичною сестрою?

УРОК 15

Тема. Безпечна поведінка вдома. Користування телевізором і комп'ютером

Мета: дати дітям поради щодо перегляду телепередач та користування комп'ютером; формувати вміння й навички, що допоможуть уникнути небезпечних ситуацій вдома під час відсутності батьків; спонукати учнів до виконання правил користування найуживанішими побутовими приладами; виховувати обережність, вміння читати розсудливо.

На уроці можна використати демонстраційні матеріали видавництва «Ранок», зокрема плакати «Побутова техніка. Інструменти», «Сам удома».

Хід УРОКУ

1. Робота за підручником (С. 49-50)

1) Читання тексту.

Що зробила людина, аби її житло стало зручним?

Що слід робити, щоб не сталося лиха?

Розгляньте малюнки. Назвіть зображені на них електроприлади.

Для чого вони потрібні?

Які ще електроприлади є у вас вдома?

Як ними користуватися?

Згадайте правила користування електроприладами, які ви вивчили у 1 класі.

Правило 1. Вмикай і вимикай прилади сухими руками за допомогою вимикача.

Правило 2. Не тягни за електричний шнур.

Правило 3. Не торкайся оголених проводів і не підходь до них.

Правило 4. Не лізь до розетки, а тим більше не засовуй у неї сторонні предмети.

Правило 5. Користуйся електричними приладами лише з дозволу дорослих.

2) Відгадування загадки.

Що дім освітлює щоднини, Без полум'я вечерю зварить, Працює в електромашиних, А необачних сильно вдарить? (Струм)

Як електрика надходить у помешкання?

Чому не можна доторкатися до оголеного проводу чи зламати розетки?

Якою небезпекою загрожує потрапляння струму у воду?

Які нові правила користування електроприладами ви вчили?

3. Повідомлення вчителя

Учитель. Сьогодні ми не уявляємо свого життя без телевізора і комп'ютера. А як ви вважаєте, комп'ютер нам дає більше користі чи шкоди?

Ніхто у світі не сумнівається, що комп'ютери негативно впливають на фізичне і на психічне здоров'я людини. Японські вчені дослідили, що ігри і перегляд телепередач знижують активність мозку. Дуже небезпечно сидіти просто перед увімкненим комп'ютером, який опромінює людину. І якщо людина припинила дивитися телевізор або вже не користується комп'ютером, техніка має бути вимкнена.

Комп'ютер має негативний вплив на здоров'я дітей. Ваш організм ще не сформований, тож ви самі не можете контролювати себе, не можете сказати собі: досить! У вас виробляється залежність від комп'ютера і від Інтернету, як від наркотиків. Адже над створенням програм працюють найкращі психологи і фахівці, які, аби отримати

прибуток, придумують такі ігри, такі ситуації, що діти самотужки від них відірватися не можуть. У результаті ви стаєте надто збудженими, з'являються серйозні порушення психіки. Дитячі психіатри і психологи вважають, що основні хвороби дітей у ХХІ столітті будуть пов'язані з негативним впливом телевізорів і комп'ютерів. Телебачення різними засобами, бажаємо ми того чи ні, кодує поведінку дитини або підлітка і примушує його жити за законами екранного світу.

Існує дуже гарне польське прислів'я: «Що занадто, то не здорово». Вся домашня побутова техніка повинна полегшувати життя, а не завдавати нових проблем, які іноді важко подолати.

У сім'ї має бути розклад, батьки повинні визначати, яку програму дитині дивитися, а яку — ні. І дитина повинна знати, що телевізор можна дивитися лише одну-дві години на добу. В усьому має бути норма. Зупинити технічний процес неможливо, але використовувати його досягнення необхідно розумно.

Фізкультхвилинка

Чітке промовляння слів лічилки з рухами.

Раз, два — дерева!

Три, чотири — вийшли звірі!

П'ять, шість — пада лист!

Сім, вісім — птахи в лісі!

Дев'ять, десять —

Он сунічки підвели червоні личка!

Робота за підручником (С. 62)

Читання тексту.

Розгляньте малюнки. Що робить дівчинка?

Що робить хлопчик?

Укладіть речення за малюнками.

Дайте поради хлопчикові. Дайте поради дівчинці.

Як ви користуєтесь вдома комп'ютером чи телевізором?

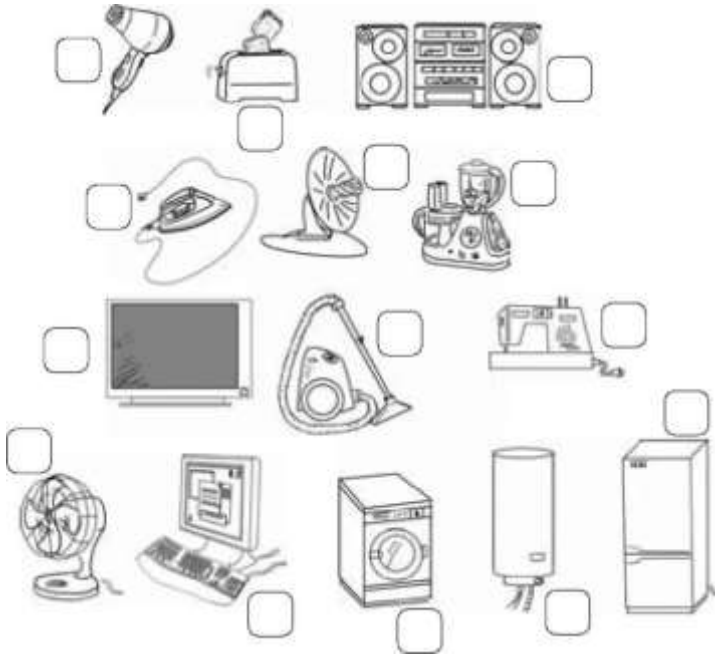
Хто вас цього навчив?

Скільки часу ви проводите за комп'ютером? перед телевізором?

Робота в зошиті

1) С. 27 № 1. Розгляньте малюнки. Які «домашні працівники» є у вас вдома?

Зафарбуйте квадратики зеленим кольором біля приладів, якими ми вам дозволено користуватися; червоним — біля приладів, якими ми вам заборонено користуватися; жовтим — біля приладів, якими ми вам дозволено користуватися, якщо поряд дорослі.

С. 28 № 1. Розгляньте малюнок. Обведіть червоним олівцем небезпеки, які підстерігають хлопчиків.

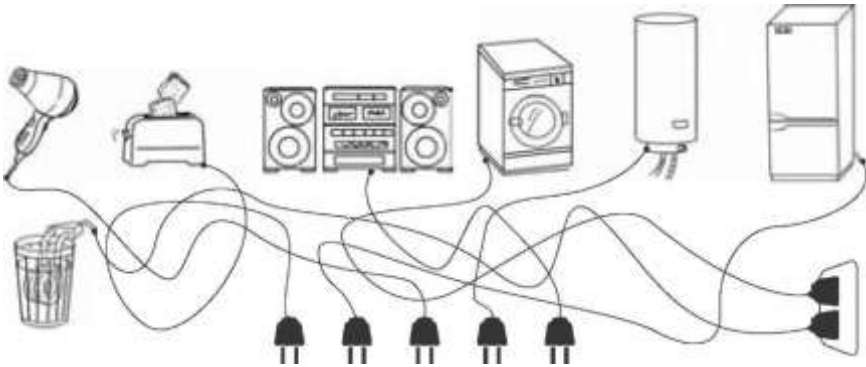
№ 2. Доповніть правила користування електроприладами.

Небажано вмикати декілька електроприладів одночасно.

Не залишати електроприлади без догляду.

Ізоляція не повинна бути пошкодженою.

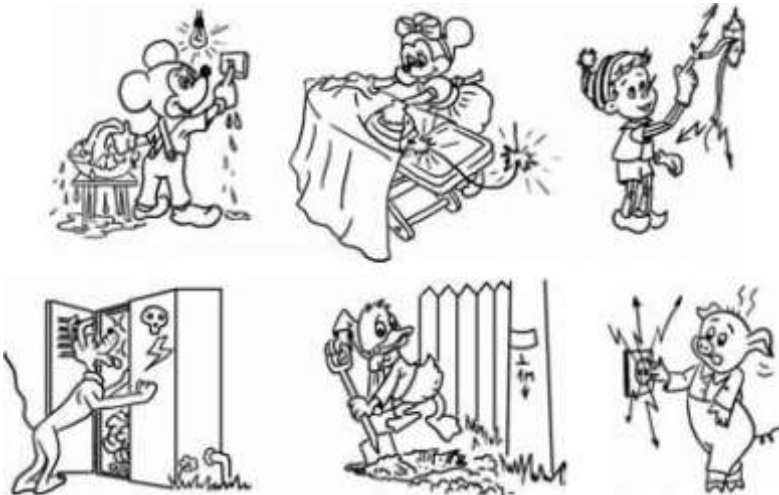
С. 29 № 3. Розгляньте малюнки. Назвіть зображені електро-прилади.

Який із намальованих електроприладів увімкнений у мережу?

Чим небезпечний увімкнений у мережу електроприлад?

5) № 4. Розкажіть, чому зображені на малюнку герої мультфільмів можуть постраждати від ураження електричним струмом.

6) С. 40 № 4. Розгляньте малюнок. Як ви користуєтесь вдома комп'ютером чи телевізором?

Висновок: працювати за комп'ютером, дивитися телепередачі дозволяється не більше ніж півгодини на день.

Умови праці за комп'ютером:

правильна постава;

відповідний стілець або крісло;

руки зігнуті під кутом 90°;

плечі розслаблені;

голова — прямо.

7. Підсумок уроку

Які електроприлади є у вас вдома?

Якими з них ви вмієте користуватися?

Розкажіть, як ви це робите.

Які правила користування електроприладами ви вивчили на сьогоднішньому уроці?

Як ви користуєтесь вдома комп'ютером?

Як ви користуєтесь вдома телевізором?

Що необхідно робити, щоб не постраждати від ураження електричним струмом?

УРОК 16

Тема. Практична робота: моделювання ситуацій «Я вдома сам», «Несподіваний дзвоник», «Непрохані гості»

Мета: продовжити знайомство учнів з небезпечними ситуаціями, які можуть виникнути у квартирі; порадити дітям обирати безпечні предмети для ігор; навчати основних дій в екстремальних ситуаціях; виховувати пильність, обачливість.

На уроці можна використати демонстраційні матеріали видавництва «Ранок», зокрема плакат «Сам удома».

Хід УРОКУ

Вступне слово вчителя

Учитель. Залишившись вдома наодинці, ви можете читати, малювати, гратися машинками, лялькою чи іншими іграшками.

Але в ігри, що працюють від електричної мережі, дітям можна гратися тільки в присутності дорослих.

Щоб не завдати шкоди собі і клопотів батькам, не можна брати для гри господарські предмети та пристосування, скло, палицю — все те, об що можна порізатися, поколотися, поранитися.

Робота за підручником (С. 61)

1) Читання тексту.

— Розгляньте малюнки. Яка небезпека підстерігає дітей?

Відгадування загадок. Складання правил безпечної поведінки вдома.

• Б'ють мене старі й малі І в повітрі, й на землі. Та від цього не вмираю, Тільки весело стрибаю. (М'яч)

Правило 1. Не використовуй меблі для ігор.

Правило 2. Не ганяй м'яча по кімнаті.

Правило 3. Не стрибай з високих предметів.

Правило 4. Не грай удома у галасливій грі.

Правило 5. Не вмикай гучно музику.

Правило 6. Не малюй на шпалерах.

Правило 7. Не розбирай побутові речі.

- Багато сусідів весь рік разом живуть, а ніколи не бачаться. (Вікна в будинку)

Правило 1. Не грайся біля відкритих вікон, на балконі.

Правило 2. Будь обережний біля відкритої квартирки.

Правило 3. Не визирай з відчиненого вікна! Може запаморочить- ся голова, ти втратиш рівновагу і впадеш вниз!

Правило 4. Не перегинайся за перила балкону.

Через поле і лісок подається голосок, Він біжить по проводах,

Скажеш тут, а чути там. (Телефон)

Правило 1. Не бешкетуй з телефоном.

Правило 2. Не розмовляй по телефону з незнайомцями — відра- зу клади слухавку.

Правило 3. Беручи слухавку, не називай свого імені або імені того, хто телефонує, ти можеш легко помилитися.

Правило 4. На питання незнайомців по телефону: «Чи удома батьки?» — відповідай, що удома, але вони зайняті й підійти до телефону не можуть.

Правило 5. Не базікай по телефону.

Правило 6. У розмовах по телефону з незнайомими людьми не повідомляй їм номер телефону, відомості про батьків тощо.

Хто входить і виходить, Нам першим руку подає. Ми стоїмо завжди при вході, Нас у будинку кілька є. (Двері)

Правило 1. Ніколи не відчиняй двері, не подивившись у вічко і не спитавши, хто прийшов.

Правило 2. Не відчиняй двері, отримавши на питання «Хто це?» відповідь: «Це я!»; попроси назвати ім'я повністю.

Правило 3. На всі питання і прохання незнайомця відповідай: «Ні».

Правило 4. Навіть якщо у двері дзвонить листоноша, monter, лікар або навіть міліціонер, не відкривай. Злочинці можуть передягнутися у будь-яку форму.

Правило 5. Якщо незнайомиць намагається відкрити твої двері, відразу ж зателефонуй в міліцію по телефону 102 і назви свою точну адресу.

Правило 6. Не вір, що хтось прийде або приїде до тебе на прохання батьків, якщо батьки самі не подзвонили тобі або не повідомили про це заздалегідь.

Правило 7. Укладіть з батьками список телефонів, куди ви можете звернутися по допомогу. Тримайте цей список завжди біля телефону. Це буде ваш особистий телефонний довідник.

Як ви гадаєте, які номери будуть у ньому? (Телефони закладів чи установ, де працюють батьки; номери бабусі, сусідів, міліції, пожежної охорони, «швидкої допомоги», газової служби)

Не забудьте в кінці дописати номер свого телефону та домашню адресу. Це потрібно на випадок, якщо розгубитесь. Таке теж іноді трапляється.

Фізкультхвилинка

Раз-два — всі пірнають, Три, чотири — виринають, П'ять, шість — на воді Кріпнуть ручки молоді. Сім, вісім, що є сили — Всі до берега приплили, Дев'ять, десять — розгорнулись, Обсушилися, розігрілись І за парти тихо всілись.

Моделювання ситуацій «Я вдома сам»,

«Несподіваний дзвоник», «Непрохані гості»

Ситуація 1. До вас зателефонували. Ваші дії? (Із незнайомими не розмовляю. Кладу слухавку.)

Як вчиниш ти?

Телефонний дзвінок.

Телефонують з телефонної станції. Перевірка зв'язку. Який ваш номер телефону? Яка ваша адреса? Коли вдома буде хтось із дорослих? Відповідай, бо відключимо телефон від телемережі.

Дитина. Попрошу зателефонувати пізніше. На жодне запитання не відповідаю. Попереджу рідних про цю розмову, пораджусь з ними.

Телефонний дзвінок.

Я — мамина колега по роботі. Твоя мама нездужає. Я зараз підійду до тебе, візьму для мами в домашній аптечці ліки. Ти хочеш, щоб мама одужала? Відчини двері.

Дитина. Дверей не відчиню. Зателефоную на роботу до мами, до тата, до бабусі — повідомлю їм про дзвінок.

Ситуація 2. Несподіваний дзвінок у двері. Ваші дії? (Незнайом-цям пропоную звернутися до сусідів.)

Учитель. Насамперед ви повинні домовитись вдома із батьками, кому вам дозволено відчиняти двері. Нехай мама й тато чітко назвуть імена чи особи родичів, сусідів, друзів, яким ви відкриєте двері.

Як вчиниш ти?

Дзвінок у двері.

У під'їзді помирає людина! Терміново потрібен телефон. Відчиніть!

Дитина. Не відчиню. Запитаю, за яким номером можу подзвонити від імені незнайомця. Зателефоную сусідам.

Ситуація 3. Непрохані гості. Ваші дії? (Телефоную «102», сусідам, на роботу батькам, стукаю по батареї, кличу на допомогу.)

Як вчиниш ти?

Дзвінок у двері.

Пожежа! Всі горимо! Відчиняйте двері! Рятуйтеся!

Дитина. Не відчиню. Зателефоную сусідам, перепитаю. Вийду

на балкон, оціню ситуацію біля під'їзду. Зателефоную рідним, щоб вони перевірили ситуацію і порадили мені, що робити.

Робота за підручником (С. 62)

Розгляньте малюнок. Пригадайте казку. Що неправильно зробили двоє поросят? Як слід було їм вчинити?

Робота в зошиті (С. 40 № 3)

Розгляньте малюнки. Складіть за ними речення.

Що робити, якщо до вас прийшов незнайомец? Зафарбуйте те кружечок біля відповідного малюнка та обґрунтуйте свою відповідь.

7. Підсумок уроку

Чи вмієте ви користуватися телефоном?

З ким найчастіше спілкуєтесь по телефону?

А як дізнатися, хто стоїть за дверима?

Розкажіть, чому не можна впускати в оселю незнайомця.

УРОК 17-19

Тема. Причини виникнення пожеж, аварій. Небезпечні речовини (отруйні, горючі, легкозаймисті)

Мета: розповісти дітям про небезпечні ситуації, які можуть виникнути у квартирі, про правила поведінки в екстремальних ситуаціях (пожежа, витік газу, порушення водопостачання); вчити порядку дій повідомлення відповідним службам (101, 102, 103, 104) про небезпеку; спонукати учнів до виконання правил протипожежної безпеки; виховувати обережність.

На уроці можна використати демонстраційні матеріали видавництва «Ранок», зокрема плакати «Дітям про вогонь», «Поведінка під час виникнення пожеж».

Хід УРОКУ

Відгадування загадки

Доки батько народився,

Син по світу находився. (Вогонь і дим)

Учитель. Всі ви знаєте, що таке вогонь, але не всі замислює- тесь, від чого виникає пожежа.

Одна з причин пожеж — це електроприлад, що загорівся.

Робота за підручником (С. 50-53)

Читання тексту.

Що слід робити, якщо загорівся електроприлад?

Розгляньте малюнки на с. 51. Хто чинить правильно, а хто — ні?

Дайте дітям поради.

Відгадування загадки про газову плиту.

Від чого може вибухнути газ?

Яку ще небезпеку становить побутовий газ?

Які правила користування газовою плитою ви вивчили?

Які правила ви завжди виконуєте?

Читання вірша Людмили Коваль «Обережно з газом!»

Чого мама навчає доньку?

Які застороги говорить мама?

Доповніть їх.

Читання тексту.

Що треба робити, якщо відчули запах газу?

Назвіть правила користування газовими приладами.

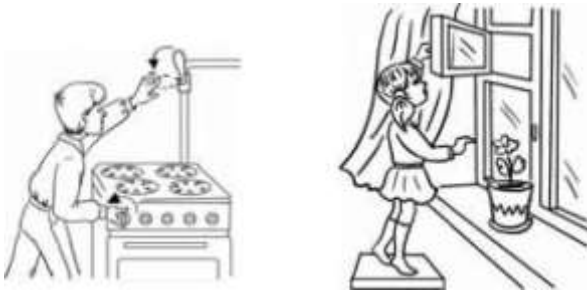
Розгляньте малюнки. Хто вчиняє правильно, а хто — ні? Поясніть.

3. Робота в зошиті (С. 32)

1) № 1. Розгляньте малюнки. Обведіть червоним олівцем небезпечні місця.

2) № 2. Розгляньте малюнки. Розкажіть, що необхідно робити в першу чергу, якщо у квартирі відсутній запах газу.

3) № 3. Відгадайте загадку.

Якщо пахне газ у квартирі, Телефонуй: один-нуль-чотири. А як виник вогонь і дим, Телефонуй: ...

4. Фізкультхвилинка

КАРУСЕЛІ

Каруселі, каруселі,

В поїзд сіли ми веселі. (Промовляють: «Чу-чу-чу».)

Каруселі, каруселі,

В автобус сіли ми веселі. (Д-р-р-р — імітують рухи водія.)

Каруселі, каруселі,

В літак сіли ми веселі. (Д-д-д-р-р-р — заводять двигуни, руками показують крила літака, «літають» по класу.)

Робота за підручником (С. 58)

Учитель. Пожежу можуть спричинити пожежонебезпечні речовини і матеріали.

Читання тексту.

Які речовини, що можуть стати причиною лиха, використовують у побуті?

Чому вони можуть стати причиною лиха?

Від чого вони загоряються?

Чи можна їх загасити?

Що зазвичай написано на етикетках таких речовин?

Які правила ви запам'ятали?

Розгляньте малюнки. Які правила порушено? Складіть речення про це.

Робота в зошиті (С. 36)

(А) Приймати лише з дозволу дорослих за призначенням лікаря. (Б) Обережати від вогню.

1) № 1. Розгляньте малюнки. Ці речовини — небезпечні (отруйні, горючі, легкозаймисті)! Назвіть правила поводження з ними.

2) № 2. Розгляньте малюнки. Як потрібно користуватися цими предметами? Біля кожної групи предметів запишіть у кружечках відповідні букви.

(В) Користуватися обережно, щоб не розбити.

(Г) Не чіпати, не відкривати, не нюхати, не користуватися.

3) С. 37 № 3.

— Це вітаміни і ліки. Чи можна вживати багато вітамінів щодня?
Коли приймають ліки?

4) № 4. Розгляньте малюнки. Обведіть червоним олівцем помилки, яких припускаються звірі. Складіть речення-поради.

7. Робота за підручником (С. 59-60)

Читання тексту.

Учитель. Ви знаєте, що вода необхідна і корисна для всього живого... Проте вона може стати небезпечною.

Коли буває грізною вода у твоїй квартирі і біля будинку?

Розгляньте малюнки. Складіть речення за ними. Що сталося?

А з вами таке траплялося?

Розкажіть, що робили дорослі.

Як ви їм допомагали?

Розкажіть, що необхідно робити, щоб удома не було «повені»?

8. Фізкультхвилинка МАЯТНИК

Зупиняємо урок. (Встали. Розвели руки в сторони.)

Робимо зарядку. (Потім зігнули руки в ліктях,
приставили до плечей, розігнули.)

Руки вгору, руки вниз,
(Руки вгору, вниз.)

Все в нас по порядку.
Руки в боки — (Руки в боки — нахилилися в сторони.)

нахилийся, Наче
маятник, хитайся.

9. Робота в зошиті (С. 38)

1) № 1. Розгляньте малюнки. Розкажіть, що необхідно робити, якщо прорвало водопровідну трубу.

2) № 2. Розгляньте малюнки. Складіть за ними речення. Яка небезпека підстерігає цих дітей? Дайте їм поради.

10. Робота за підручником (С. 78-79)

Учитель. Вогонь — давній друг людини. Але вогонь стає грізним ворогом, коли спалахує пожежа. Читання тексту.

Від чого гинуть люди під час пожежі?

Розгляньте малюнки. Поміркуйте, чому може статися пожежа. Дайте поради дітям і дорослим.

Розгляньте предметні малюнки. Назвіть побутові предмети, зображені на них.

Чим батьки дозволяють вам користуватися самостійно?

Чим не дозволяють користуватися? Чому?

Висновок. Запам'ятай! Найчастіше пожежі виникають через пустощі дітей з вогнем!

Коли може статися пожежа?

Що робити, якщо раптом у твоїй домівці спалахне полум'я?

Як боронитися від вогню?

Розгляньте малюнки ще раз. Зробіть підписи-правила під ними.

А тепер розгляньте малюнки на с. 80. Що робити, якщо на тобі загорівся одяг?

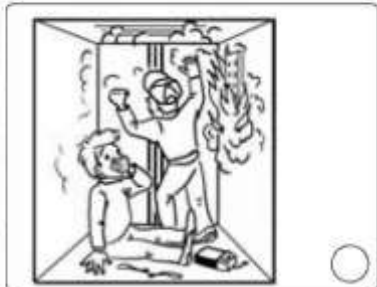
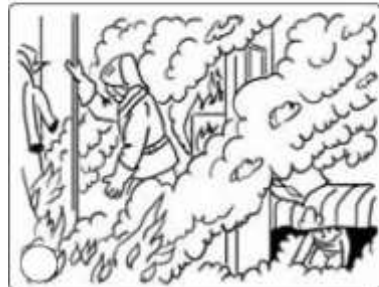
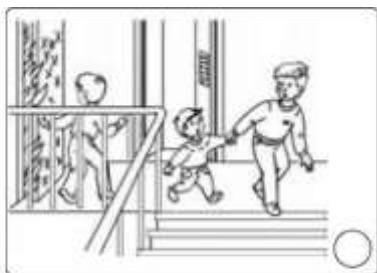
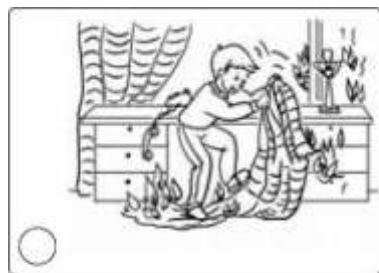
Розкажіть за малюнками, хто з дітей чинить правильно, а хто — ні. Дайте дітям поради.

Складіть вдома з батьками розповідь «Добрий і злий сірни-чок».

11. Робота в зошиті (С. 30-31)

Кружечок біля малюнків, на яких діти припускаються помилок, зафарбуйте червоним олівцем. Дайте дітям поради.

1) № 1. Розгляньте малюнки. Розкажіть, як необхідно діяти під час пожежі.

№ 2. Відгадайте загадку.

Жувати — не жую, А все поїдаю, Все тільки їм,

А з голоду помираю. (Вогонь)

№ 3. Розгляньте малюнок. Знайдіть і розфарбуйте всі предмети, які не горять.

4) № 4. Тест.

Оберіть правильну відповідь.

Щоб запобігти отруєнню чадним газом під час пожежі, потрібно:

- а) відчинити вікна, двері та провітрити приміщення;
- б) закрити рот, ніс серветкою чи рушником і вийти з приміщення;
- в) зателефонувати «101»;

г) вискочити на балкон і покликати дорослих.

Якщо будинок охоплений полум'ям, потрібно:

а) покликати дорослих;

б) самостійно почати гасити пожежу;

в) покинути квартиру;

г) зателефонувати «101» і чекати пожежників. 12. Підсумок уроку

Розкажіть, які отруйні та легкозаймисті речовини, що використовуються у побуті, вам відомі.

Як уникнути «повені» вдома?

Чому дітям не можна гратися сірниками й запальничками?

Як необхідно діяти під час пожежі?

УРОК20

Тема. Безпека з інструментами

Мета: спонукати учнів виконувати правила користування найуживанішими побутовими інструментами; розвивати мислення, мовлення, вміння висловлювати думки; виховувати обережність, охайність.

На уроці можна використати демонстраційні матеріали видавництва «Ранок», зокрема плакат «Інструменти».

Хід УРОКУ

Робота із загадками

У легкого держака голова

важка. (Молоток)

Я блискача, я гостренька, маю вічко маленьке,

за собою несу довгу-довгу косу. (Голка)

Учитель. У вас вдома є молоток і голка, які допомагають дорослим ремонтувати й облаштовувати оселю. Це — інструменти. А якими інструментами користуєтесь ви?

Робота за підручником (С. 54-55)

Розгляньте малюнки на с. 54. Назвіть зображені інструменти.

Розкажіть, якщо знаєте, як користуватися цими інструментами.

1) Читання тексту.

Чи бачили ви, як просто і легко ваші татусі чи дідусі працюють з інструментами?

Що треба робити, щоб не травмуватися ними?

Чи можна брати інструменти без дозволу дорослих?

Із чим необхідно бути особливо уважним?

Чому потрібно бути особливо уважним, користуючись голками, цвяхами, шпильками?

Чому слід прибирати на місце дрібні інструменти одразу після користування?

Розгляньте малюнки на с. 55. Що роблять діти? Складіть речення за малюнками.

Які правила порушують діти?

Хто з дітей чинить правильно?

2) Читання вірша Платона Воронька «Молоток».

Куди кладе хлопчик молоток?

Якими інструментами вчиться працювати хлопчик?

Для кого інструменти — справжні друзі?

Як зберігаються інструменти у вас удома?

Фізкультхвилинка

Встаньте, діти, потягніться, Землі нашій поклоніться
За щасливий день вчорашній І до сонця потягніться,
Веретенцем покрутіться. Відпочили? Все гаразд.
До роботи знову час.

Робота в зошиті (С. 33-34)

1) № 1. Розгляньте малюнок. Чому до цієї кімнати страшно зайти? Які предмети становлять небезпеку? Чому? У нижній частині малюнка ви знайдете підказки. Які травми можна отримати?

До порядку ти звикай, Іграшки всі прибирай. Прибирай всі зайві речі
— Будеш ти тоді в безпеці.

Висновок: завжди стеж за порядком у своїй кімнаті. Кожній речі —
своє місце.

Після гри прибирай іграшки. Не розкидай гострі предмети. Три- май у
порядку свої особисті речі.

2) № 2. Назвіть зображені інструменти. Які травми можна отримати від цих предметів? Обведіть ті предмети, якими ви вмієте користуватися.

4) № 4. Гра «Хрестики — нулики»

Біля правильної відповіді постав X, а біля неправильної — O. O
Інструменти допомагають людині облаштовувати житло та оселю.

O Інструменти можна брати без дозволу дорослих. Q Голки, цвяхи, шпильки слід прибирати на місце одразу після користування.

O Молоток, рубанок, долото, фуганок — це інструменти. O Гострими інструментами можна травмуватися.

5. Підсумок уроку

Які інструменти є у вас вдома?

Що ви робите, щоб не травмуватися інструментами?

Чи берете ви інструменти без дозволу дорослих?

Чи прибираєте ви на місце дрібні інструменти одразу після користування?

Розкажіть, як ви користуєтесь голкою.

Розкажіть, як ви користуєтесь молотком.

Хто вас цього навчив?

3) № 3. Розгляньте малюнок. Знайдіть і розфарбуйте гострі небезпечні предмети. Чому вони небезпечні?

Якими інструментами ви хочете навчитися користуватися?

УРОК21

Тема. Безпека в школі. Ситуації можливої небезпеки у школі

Мета: поглибити знання учнів про правила безпечної поведінки в школі; продовжувати формувати навички безпечної поведінки на перервах, у спортивному залі, в їдальні, на сходах; виховувати відповідальність за свої вчинки.

На уроці можна використати демонстраційні матеріали видавництва «Ранок», зокрема плакат «Як уникнути неприємностей».

Хід УРОКУ

Вступна бесіда

Учитель. Якщо ви не дотримуетесь правил поведінки, небезпечні ситуації, травми, хвороби можуть очікувати вас у школі. Які правила поведінки в школі вам відомі?

Клас

Правило 1. До класу заходь спокійно, прохось до свого місця і сідай.

Правило 2. Не закривайся в класі на ключ. Правило 3. Не відкривай самостійно вікна.

Правило 4. Не грайся ручками, не кидайся книжкою, портфелем.

Правило 5. Будь обережний з інструментами на уроках трудового навчання.

Правило 6. Правильно організуй своє робоче місце.

Фізкультхвилинка-гра «Правила для учнів» (за віршем С. Маршака)

Учитель читає, а учні виконують відповідні рухи. Спитає вчитель — треба встати, (Встають.)

Дозволить сісти — тихо сядь. Сказати хочеш — не шуми, А тільки руку підніми. У школі парту бережи, І на парті не лежи.	(Витирають, погладжують парту.) (Лягають на кришку парти головою.) (Сідають, підпирають руками голову.)
Щоб урок минув не марно, Треба сісти рівно, гарно,	(Випрямляються, руки складають на парті.)
Не базікать на уроках, Як папуга чи сорока. (Сідають.)	(Показують долонькою язик, який теліпається.) (Махають руками — крилами.)

(Притискають палець до
рота.) (Піднімають руку.)

3. Складання правил безпечної поведінки в школі

перерва

Правило 1. На перервах не бешкетуй.

Правило 2. У коридорах школи рухайся спокійним кроком, без шуму.

Правило 3. Акуратно й обережно користуйся дверима, не встромляй руку в дверні отвори, не ляскай дверима.

Правило 4. На сходах не перегинайся через поруччя, дивися собі під ноги, тримайся правої сторони.

Правило 5. Не бігай по сходах, не штовхай тих, що йдуть попереду, не смикай дітей за рюкзаки, не став підніжки, не зупиняйся у дверях і проходах.

Учитель. Безцільно носячись коридорами, збиваючи все і всіх з ніг, ви засмучуєте самі себе, шкодите своєму здоров'ю. Адже після такого «відпочинку» може боліти голова, тьмяніти в очах; через вогкий одяг, що увібрав ваш піт, через мокре волосся легко застудитися. І добре, якщо обійдеться без розбитого носа, струсу мозку і поламаних кінцівок.

Які основні правила користування сходами вам відомі?

Для чого потрібні перила?

Чи можна з'їжджати з перил? Чому?

Для чого їх придумали? (Для зручності, безпеки)

Доповніть правила поведінки на перерві.

Не смічу, поважаю працю чергових і прибиральниць.

Якщо мені потрібно когось покликати, підійду до нього, а не кричатиму на весь коридор.

Не галасую, розмовляю спокійним голосом.

Не ображаю менших, не сварюсь з однокласниками.

Граюся з друзями у різні ігри.

Які ігри допомагають відпочивати?

Що таке «азартні» ігри?

Азартні ігри — це ігри, в яких можна що-небудь виграти чи програти, наприклад гроші, наклейки, кепси тощо. Азарт — це сильне захоплення чимось. Під час такої гри людина хоче лише одного — виграти. Програш викликає в її душі злість, заздрість, бажання відігратися, тобто помститися. Поміркуйте, чи буде ваше здоров'я хорошим, якщо довкола вируватимуть такі пристрасті.

Азартні ігри відволікають дітей від навчання, здорового відпочинку. Не всі грають за правилами: в тих, що програли, можуть вимагати гроші, цінні речі з квартири, можуть погрожувати фізичною розправою. Тому, щоб бути у безпеці і зберегти здоров'я, ніколи, ніде і ні з ким не грайте в азартні ігри.

А зараз відгадайте загадку.

Тут не паровоз гуде,

Хоч скрізь шумить і пара йде.

Тут не ракета стартує.

Тут кухар обід готує.

Де в школі можна зустріти кухаря?

Які правила поведінки в їдальні вам відомі?

Їдальня

Правило 1 . Заходь до їдальні спокійно, дотримуючись черги.

Правило 2. За столом сиди спокійно і їж красиво.

Правило 3. Розмовляй тихим голосом із сусідами по столу.

Правило 4. В їдальні не бігай.

Правило 5. Не грайся столовими приборами.

Доповніть правила поведінки в їдальні.

Сідаю за стіл і бажаю друзям: «Смачного!»

Їм не поспішаючи, пережовую ретельно, не плямкаю.

Із повним ротом не розмовляю, не сміюсь.

Їжею не граюсь, не розкидаю її.

Учитель. Чи може бути небезпечним туалет? Так, у туалеті може бути відчинене вікно, через яке не можна перехилитися. Може бути засмічений умивальник, і вода стікатиме на підлогу, а на слизькій підлозі легко впасти й травмуватися. Тому, щоб не сталося біди, туалетом також треба вміти користуватися.

Розкажіть, чого не можна робити в туалетних кімнатах. (Відповіді дітей.)

Учитель. У спортивному залі цікаво, багато місця для розваг. Але найперше правило спортзалу — без учителя туди не заходити, не користуватися спортінвентарем. А якщо на уроках фізкультури ви виконуватимете всі рекомендації вчителя, тоді хвороби і травми вам будуть не страшні.

Небезпека може сховатися й у шкільному дворі!

Шкільний двір

Правило 1 . Уникай травм під час рухливих ігор і спортивних змагань.

Правило 2. Коли йдеш зі школи додому, іди через ворота. Через огорожу не лазь.

Правило 3. Під час перерви можна відпочити у дворі школи, але на дерева не лазь.

Правило 4. Грай у м'яча тільки в місцях для гри. Не грайся біля вікон.

Правило 5. На уроках фізкультури не користуйся спортивним знаряддям без дозволу вчителя. Виконуй правила техніки безпеки.

Доповніть правила поведінки у шкільному дворі.

- Не грайся і не відпочивай біля будівництва, біля смітників, на горищах і дахах.

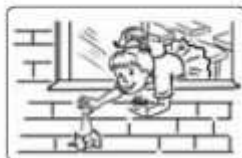
Робота за підручником (С. 63)

Розгляньте малюнки.

Яка поведінка в школі може зміцнити ваше здоров'я, а яка — нашкودити? Яке лихо може трапитися з дітьми?

Робота в зошиті (С. 41-42)

1) № 1. Розгляньте малюнки. У школі є місця, де необхідно бути особливо обережним. Назвіть їх. Дайте дітям поради.

№ 2. Дopiшiть.

На перервi та пiсля урокiв у нашiй школi можна гратися у таких мiсцях: ...

№ 4. Розгляньте малюнок. Якi предмети лежать у портфелi Незнайки? Чим вони небезпечнi? Якi з них не можна носити учням до школи?

6. Підсумок уроку

Чи дотримуетесь ви Правил школяра?

Якi правила для вас виконувати найважче?

Якi мiсця у школi приховують небезпеку?

До яких наслідкiв може призвести бiг по сходах?

Чим може бути небезпечна їдальня? Коли саме?

Що небезпечного може бути в туалетi?

Якi правила поведiнки у спортзалi ви виконуете?

Яка небезпека може схватися у шкiльному дворi?

УРОК22

Тема. Безпека на дорозі. Правила пішохідного руху

Мета: поглибити знання учнів про правила пішохідного руху; вчити дітей правил переходу проїжджої частини дороги в місті, в селі, за межами населеного пункту; вчити уникати небезпеки на дорозі; виховувати дисциплінованість пішохода.

На уроці можна використати демонстраційні матеріали видавництва «Ранок», зокрема плакат «Безпека на дорозі».

Хід УРОКУ

1. Робота із загадками

Тягнеться нитка,

А в клубок не змотаєш. (Дорога)

Не літає, не дзижчить,

Жук по вулиці біжить.

І горять в очах жука

Два блискучих вогники. (Автомобіль)

Учитель. У школі ви — учні, а на дорозі — пішоходи. Щоб не сталося біди, необхідно виконувати Правила дорожнього руху.

Які з них ви вивчили у 1 класі? (Кожна вулиця має проїжджу частину для руху транспорту. Це — дорога. Пішоходи ходять узбіччями або тротуарами. Світлофор — найкращий друг пішоходів. Переходити дорогу треба на переході.)

Робота за підручником (С. 64-65)

Розгляньте знаки на с. 64. Що вони означають? Які ще дорожні знаки ви знаєте?

Розгляньте малюнок. Покажіть дорогу, узбіччя дороги, перехід, тротуар.

Розкажіть, як правильно рухатися тротуаром, узбіччям дороги та переходити дорогу.

Читання тексту (С. 65).

Розгляньте малюнок.

Покажіть на ньому дорогу, перехід, бордюр, тротуар.

Де йдуть пішоходи?

Де їдуть машини?

Якої сторони треба триматися на тротуарах і пішохідних доріжках?

Де пішоходи переходять дорогу?

Які переходи зображено?

Скільки підземних переходів?

Скільки пішоходів заходять до підземного переходу?

Скільки «зебр» зображено на малюнку?

Скільки пішоходів йдуть через «зебру»?

Скільки дорожніх знаків намальовано? Назвіть їх. («Підземний перехід», «Пішохідний перехід»)

Висновок: переходити дорогу треба на переході.

Фізкультхвилинка

ПОРУБАЄМО ДРОВА

Порубаємо дрова
Раз-два, раз-два!
Добре
потрудилися,

(Руки взяли в «замок»,
підняли, різко опустили.)
(Імітаціярубання дров.)

Навіть потомилися. Відпочинем трішки — Почитаєм книжку!

4. Продовження роботи з підручником (С. 66-67)

— Розгляньте знаки. Що вони означають?

Учитель. Для переходу дороги, крім наземних переходів, є ще підземні й надземні переходи. Розгляньте й запам'ятайте знаки, якими вони позначаються.

Розгляньте малюнки. Які переходи на них зображено?

Запам'ятайте, як користуватися підземним і надземним переходами.

Розгляньте малюнок на с. 67. Покажіть дорогу, узбіччя дороги.

Для кого служить проїжджа частина дороги, а для кого — тротуари?

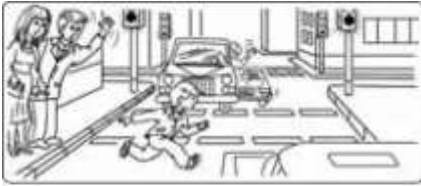
Де можна рухатися дорогою, на якій немає тротуару?

Як правильно переходити дорогу, на якій не позначено пі- шохідний перехід?

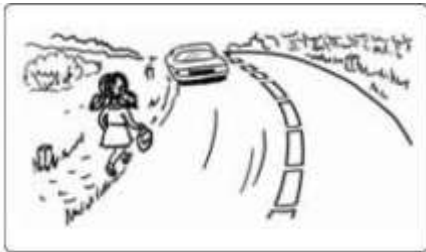
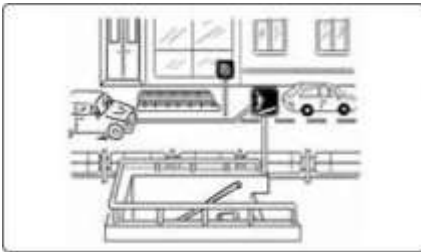
Розкажіть, яке правило дорожнього руху для пішоходів по- рушують діти.

5. Робота в зошиті (С. 43-44)

1) № 1. Розгляньте малюнок. Знайдіть на ньому порушників. Об- ведіть їх червоним олівцем. Дайте поради дітям.

2) № 3. Розгляньте малюнок. У чому полягає відмінність руху пішоходів у місті й поза містом?

3) № 4. Відгадайте загадку.

Я не їм вівса і сіна,

Дайте випити бензину,

Усіх коней обжену,

Хоч кого наздожену. (Автомобіль)

Які ще загадки, що відповідають темі уроку, ви знаєте?

6. Підсумок уроку

Які частини дороги вам відомі?

Які дорожні знаки ви запам'ятали на уроці?

Які дорожні знаки ви зустрічаєте дорогою до школи?

Якої сторони ви тримаєтесь на тротуарах і пішохідних доріжках?

Де ви переходите дорогу, коли йдете до школи?

Чи користуєтесь ви підземним і надземним переходами?

Чи переходите ви дорогу підземним або надземним переходами, йдучи до школи?

Які небезпеки на дорозі біля школи ви визначили?

У чому полягає відмінність руху пішоходів у місті й поза містом?

УРОК23

Тема. Дорожня розмітка. Практична робота: оцінювання ризику під час переходу дороги на регульованому і нерегульованому перехресті

Мета: ознайомити учнів з дорожньою розміткою, з видами перехрестів і способами їх переходу; навчати розпізнавати дорожні знаки для пішоходів; поглибити знання про регулювання перехрестів світлофором; виховувати уважність, обережність, дисциплінованість.

На уроці можна використати демонстраційні матеріали видавництва «Ранок», зокрема плакат «Безпека на дорозі».

Хід УРОКУ

1. Робота із загадкою

Йде з міста до міста,

З села до села,

А з місця не зрушить. (Дорога)

Учитель. Ви, напевно, звертали увагу, що на проїжджій частині дороги білою і жовтою фарбами нанесено лінії, квадратики, смуги. Це дорожня розмітка. Її потрібно вміти читати. І сьогоднішній урок присвячений саме цьому.

2. Робота за підручником (С. 68-72)

Читання тексту.

Що саме розділяє дорогу на праву та ліву сторони?

Якою може бути ця лінія?

Що означає суцільна розділювальна лінія?

Який острівець є на широких дорогах, на переходах?

Кому на ньому можна зупинитись?

Розгляньте малюнок.

Покажіть на ньому дорогу, перехід, зебру, острівець безпеки, розділювальну смугу.

Де йдуть пішоходи?

Де їдуть машини?

Скільки пішоходів переходять дорогу?

Чому цей пішохід стоїть на дорозі?

Чи правильно вчиняє водій жовтої машини? Чому?

Чи правильно вчиняє водій жовтогарячої машини? Чому?

Розгляньте верхній малюнок на с. 69.

Перетин двох доріг — це перехрестя. Покажіть перехрестя.

Скільки пішоходів переходять дорогу?

Скільки пішоходів чекають переходу? Чому?

Скільки світлофорів?

Які дорожні знаки ви бачите? Що вони позначають?

Розгляньте нижній малюнок с. 69.

Перехрестям ще називають місце, де до головної дороги прилягає другорядна дорога.

Покажіть на малюнку дорогу, перехід, зебру, тротуар, перехрестя.

Скільки пішоходів переходять дорогу?

Відгадайте загадку.

Підморгне зеленим оком — ми йдемо. Підморгне червоним оком — стоїмо. (Світлофор)

Скільки світлофорів зображено на малюнку?

Які дорожні знаки, зображені на малюнку, вам відомі?

Розгляньте і запам'ятайте знаки, якими позначається перехрестя (с. 70):

Перехрестя рівнозначних доріг.

До головної дороги прилягає другорядна дорога справа.

До головної дороги прилягає другорядна дорога зліва.

Висновок: на перехрестях значно більше машин, ніж на одній дорозі.
Пішоходи тут мусять бути дуже пильними.

Запам'ятай!

Ніколи не переходь перехрестя навпростець! Якщо на перехресті є «зебра» — йди тільки по ній.

Читання тексту і вірша О. Кононенка (С. 70).

Якими бувають перехрестя?

Як потрібно переходити дорогу на регульованому перехресті?

Скільки очей у світлофора?

Що говорить червоне світло? жовте світло? зелене світло?

Чи можна розпочинати перехід, якщо зелене світло світлофора блимає? Чому?

Як слід переходити дорогу на нерегульованому перехресті? Чому?

Як переходити, якщо перехід не позначено?

Розгляньте малюнок на с. 71.

Що означає дорожня розмітка?

Як переходять дорогу пішоходи?

Де можна зупинитися на переходах через широкі дороги?

Які правила переходу перехресть вам відомі?

У чому слід переконатися, перш ніж ступити на проїжджу частину?

Що потрібно робити, якщо не встиг перейти дорогу?

Розгляньте малюнок на с. 72. Хто правильно переходить перехрестя?
Скільки таких пішоходів?

А хто порушує правила? Дайте хлопчикові пораду щодо правильного переходу дороги.

Яке правило порушив водій?

Які дорожні знаки ви бачите? Що вони означають?

Чи порушують правила водії? Як ви вважаєте?

Відгадайте загадку.

Який острівець розташований не на воді, а на суші? (Острівець безпеки)

Висновок: необхідно дотримуватися правил дорожнього руху для пішоходів! Ваша увага на дорозі — гарантія вашої безпеки!

3. Фізкультхвилинка

На червоне світло
ти Не іди ніколи!

СВІТЛОФОР

з (Ходьба на
місці.)

(Перехресні рухи
руками перед
обличчям.)

Світлофор нам підморгнув Й путь
закрив до школи.

(Зупинилися. Руки в сторону, вгору,
ходьба на місці.)

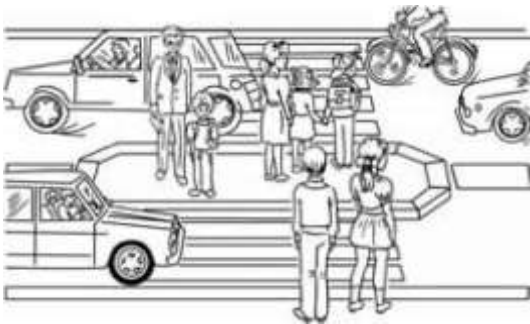
А коли зелене око Підморгне
дорослим, дітям, Ось тоді через
дорогу Можеш швидко йти ти!

4. Робота в зошиті (С. 45-47)

(Ходьба на місці.)

:острівець безпеки», розділю-

1) № 1. Розгляньте малюнок. Це
вальна лінія і «зебра».

Де на проїжджій частині знаходиться «острівець безпеки»?

Чому у цих місцях не можна гратися?

Де безпечніше перечекати транспортний потік: на тротуарі чи на
«острівці безпеки»?

№ 2. Тест «Так чи ні».

Правила безпечного переходу:

О поглянь направо, а потім наліво;

О поглянь наліво, а потім направо.

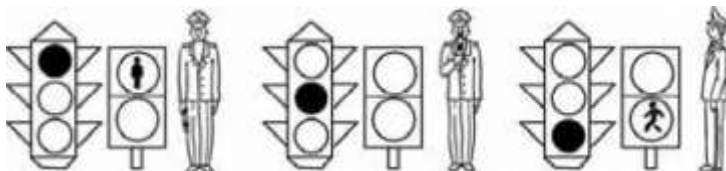
Умови безпечного переходу:

О автомобіль зупинився;

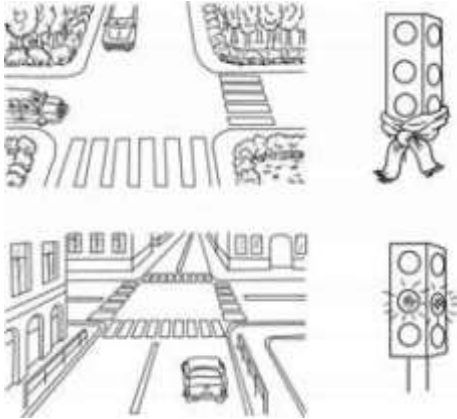
О автомобіль їде;

О автомобіля немає.

С. 46 № 2. Розгляньте малюнки. Вкажіть ознаки регульованого перехрестя. Що означають сигнали світлофора і постава регулювальника на кожному з малюнків? Підпишіть.

4) № 3. Розгляньте малюнки. Назвіть ознаки нерегульованого перехрестя.

Відсутність світлофора.

Неробочий стан світлофора.

Відсутність регулювальника.

Блимання жовтого сигналу світлофора.

С. 47 № 1. Вікторина «Перехрестя».

Що таке перехрестя, які вони бувають?

Яке перехрестя називають регульованим? А яке — нерегульованим?

За яких умов особливо важко переходити дорогу?

У яких місцях можна переходити перехрестя?

№ 2. Дайте правильні відповіді.

Як правильно переходити перехрестя?

- а) Тільки по пішохідних переходах;
- б) спочатку одну проїжджу частину, а потім іншу;
- в) по діагоналі;
- г) за сигналом регулювальника.

На регульованому перехресті важливіші сигнали:

- а) регулювальника;
- б) світлофора;
- в) світлофора і дорожніх знаків.

Якщо не встиг перейти дорогу, потрібно:

- а) не зупинятися, а швидше перебігти дорогу;
- б) повернутися назад і чекати зеленого сигналу світлофора;
- в) зупинитися на розділювальній лінії чи на «острівці безпеки» і зачекати, доки проїдуть машини.

7) С. 48. Практична робота: оцінювання ризику під час переходу дороги на регульованому і нерегульованому перехресті.

Намалюйте свою вулицю, будинок і школу так, наче ви дивитесь на них згори. Червоною лінією проведіть свій шлях від школи до дому. Обведіть усі місця, які ви вважаєте небезпечними. Розставте дорожні знаки:

Перехрещення рівнозначних доріг.

Перехрещення з другорядною дорогою.

Прилягання другорядної дороги.

Доріжка для пішоходів.

Яка дорожня розмітка є на дорозі до школи?

Які перехрестя є там, де ви живете?

Як потрібно переходити регульоване перехрестя?

Як слід переходити нерегульоване перехрестя?

У чому слід переконатися, перш ніж ступити на проїжджу частину?

5. Підсумок уроку

Що називають перехрестям?

Де знаходиться безпечне місце для пішоходів на широкій до- розі?

Для чого на широких дорогах позначають «острівець безпеки»?

Коли транспорту забороняється перетинати білу лінію?

На яке світло забороняється переходити дорогу?

УРОК24

Тема. Безпека на відпочинку. Ігри біля будинку

Мета: формувати в учнів знання правил безпечної поведінки у природному середовищі; вчити обирати безпечні місця для відпочинку та гри, виконувати правила ігор і розваг; допомогти учням засвоїти правила безпеки у випадку зустрічі з підозрілим незнайомцем; виховувати обережність, обачливість.

На уроці можна використати демонстраційні матеріали видавництва «Ранок», зокрема плакат «Подбай про свою небезпеку».

Хід УРОКУ

1. Вступне слово вчителя

Учитель. Обережними треба бути не тільки на дорозі, а й на- віть у своєму дворі. Як ви гадаєте чому?

— Сьогодні ми поговоримо саме про небезпеку на відпочинку, біля будинку, під час ігор та розваг.

2. Робота за підручником

Читання тексту про випадок з хлопчиком (С. 73).

Що запропонував хлопчику незнайомець?

Як повівся хлопчик?

Що побачили хлопчик з мамою, коли вийшли у двір?

Що порадила мама?

Як би ви вчинили на місці хлопчика?

Яких помилок припустився хлопчик? Дайте йому пораду. Висновок: сідати в машину до незнайомого чоловіка чи жінки

не можна в жодному разі!

Відгадування загадки (С. 73).

Вгору, вниз по поверхах, Я везу під самий дах. Хто на кнопку натискає, Я до того й прибігаю. (Ліфт)

Читання тексту (С. 73)

Які правила безпеки у випадку зустрічі з підозрілим незнайом- цем ви запам'ятали?

Чому не можна заходити у ліфт із незнайомцем?

Із ким треба гуляти у дворі?

Що ви зробите, якщо у вас відбирають якусь річ, а сила не на вашому боці?

Що ви зробите, якщо поряд із вами загальмувала машина (чи повільно їде слідом)?

Що ви зробите, якщо незнайомиць підозріло дивиться на вас і наближається?

Чи можна говорити з незнайомцем про те, як знайти той чи інший будинок?

Що ви зробите, якщо все-таки вас хтось схопив? Висновок: пам'ятай, що жодна річ не варта здоров'я! Пам'ятай,

що по допомогу дорослі повинні звертатися до дорослих!

Оцінювання зображених ситуацій.

Розгляньте малюнки на с. 74-75. Укладіть за ними речення. Оцініть ситуацію. Як, на вашу думку, слід учинити у таких ситуаціях?

Учитель. Інколи діти травмуються через свою неуважність чи недбалість дорослих.

Читання вірша Грицька Бойка «Ух і Ох».

Що робили хлопці?

Що з ними сталося? Чому?

Висновок: будьте обережними, коли обираєте місця для ігор!

Розгляньте малюнки на с. 76-77. Чим загрожує дітям їхня поведінка?

Хто з дітей правильно вибрав місце для ігор?

Укладіть правила безпечної поведінки дітей під час ігор у дворі та на дорозі.

3. Фізкультхвилинка

Любим ми

фізкультхвилинку

Про березу, про ялинку,

Про пташок, які летять,

Про зайченят, які тремтять.

Про дівчаток і хлоп'яток,

Що за партами сидять.

(Встали. У повітрі в такт словам
«намалювали» контур берези,
ялинки.)

(«Дерева» хитаються.)

(Руки в сторони, помаху —
«летять

птахи».)

(Імітація вушок зайців, які
тремтять.)

(Сідають за парти.)

4. Робота в зошиті

1) С. 49 № 1. Розгляньте малюнки. Складіть за ними речення. Яких помилок припустився хлопчик? Дайте йому поради.

2) С. 50 № 2. Прочитайте вірш. Зробіть висновок.

Хизувалась якось Алла, Геть усе розповідала:

— Ми такі собі багаті, Є усе у нашій хаті: Відеомагнітофони, Три мобільних телефони, Є комп'ютер найкрутіший, Холодильник найновіший, Срібла, золота багато І у мами, і у тата... Хтось прислухався до Алли, Іквартиру обікрали.

(О. Чеботарьов)

Чим хизувалась Алла?

Про що розповідала у дворі?

Що сталося з її квартирою?

Висновок: нікому ніколи не розповідай про те, що вдома є цін- ні речі і гроші.

3) № 3. Тест «Так чи ні».

Безпечні ігри — це:

О стрибання через скакалку

О хто кого зіб'є з ніг

О стріляння з пістолетів кульками О футбол

о ігри з чужою собакою чи кішкою о азартні ігри

5. Підсумок уроку

Назвіть правила безпечної поведінки у випадку зустрічі з пі- дозрілим незнайомцем.

Чи заходите ви до ліфта із незнайомцем?

З ким ви гуляєте у дворі?

Чи знаєте ви випадки, коли діти травмуються через свою не- уважність?

Чи відомі вам випадки, коли діти травмуються через не- дбалість дорослих?

УРОК25

Тема. Літні розваги. Правила поведінки під час літнього відпо- чинку

Мета: розповісти учням про правила безпечної поведінки у лісі; вчити виконувати правила пожежної безпеки під час відпочинку у лісі; виховувати дбайливе ставлення до природи, обережність під час відпочинку.

На уроці можна використати демонстраційні матеріали видав- ництва «Ранок», зокрема плакати «Як уникнути неприємностей».

Хід УРОКУ

Робота із загадками

Сонце пече, Липа цвіте, День прибуває.

Коли це буває? (Влітку)

Червона, солодка, пахуча,

Росте низько, до землі близько. (Суниця)

У лісі буває і капелюх мас, На одній нозі стоїть й чекає, Поки не візьмуть на обід. (Гриб)

Учитель. Влітку у вас найбільше часу для розваг та відпочинку. Людина — частина природи. Тому для нас найкращий відпо- чинок — на природі, у лісі. Але й під час літнього відпочинку слід пам'ятати певні правила безпечної поведінки. Про них ми сьогодні й поговоримо.

Робота за підручником

Читання тексту (С. 81).

Чим ви можете зашкодити собі під час відпочинку в лісі?

Розгляньте малюнки. Запам'ятайте отруйні гриби та рослини, які найчастіше трапляються в наших лісах.

Отруйні гриби:

— сатанинський гриб;

— бліда поганка.

— вороняче око (отруйна рослина).

Висновок: ці гриби та плоди не можна збирати, а тим більше їсти!

Учитель. Збирайте тільки знайомі вам гриби і ягоди. Не куштуйте незнайомі вам ягоди і гриби. Завжди запитуйте дорослих, чи їстівні гриби і ягоди, які ви зібрали в лісі.

Прагніть запам'ятати, які гриби і ягоди їстівні, а які — ні. Не знищуйте неїстівні гриби. Вони отруйні для людини, але дикі тварини ними лікуються.

Які правила слід виконувати, щоб не заблукати в лісі?

Які предмети-орієнтири є в лісі?

Учитель. Інколи через нашу недбалість у лісі спалахують по-жежі. Що може стати причиною лісової пожежі?

Де в лісі не можна розпалювати багаття?

У яку погоду не можна влаштовувати багаття і розпалювати вогнища?

Як потрібно гасити багаття?

Розгляньте малюнки на с. 83. Чи правильно чинять діти? Складіть відповідні речення.

Хто може гасити лісові пожежі?

Куди треба бігти, утікаючи від лісової пожежі?

Що слід робити, якщо диму дуже багато?

Розгляньте малюнки на с. 84. Хто правильно розпалює вогнище, а хто — ні?

Складіть речення за малюнками. Дайте дітям поради.

Складіть речення. Як запобігти отруєнням та опікам під час пожежі?

3. Фізкультхвилинка

Буратіно потягнувся, Раз! — нагнувся, два! — нагнувся. Руки в сторони розвів, Мабуть, ключик загубив, А щоб ключик цей дістати, Треба нам навшпиньки стати.

4. Робота в зошиті (С. 56)

1) № 4. Розгляньте малюнок. Розкажіть про причини виникнення пожеж у лісі.

2) № 5. Тест «Так чи ні»

Тікаючи від пожежі у лісі, необхідно рухатись: О назустріч вітру О щоб вітер дув у спину О у будь-якому напрямку

5. Підсумок уроку

Які їстівні лісові рослини і гриби вам відомі?

Які отруйні рослини і гриби траплялися вам у лісі?

Розкажіть, яких правил слід дотримуватись, щоб не заблукати в лісі.

Як слід рятуватися від лісової пожежі?

УРОК26

Тема. Сонце корисне та шкідливе. Правила поведінки під час відпочинку на воді

Мета: розповісти учням про правила безпечної поведінки біля води; ознайомити учнів із впливом сонячних променів на організм людини, способами запобігання й надання допомоги у разі сонячного удару; виховувати обережність.

Хід УРОКУ

Робота із загадкою

Високо стоїть,

Одне око має,

Всюди заглядає. (Сонце)

Як ви вважаєте, сонце — це наш друг чи ворог? (Міркування учнів.)

Саме про вплив сонця на організм людини ми сьогодні й поговоримо.

Робота за підручником

1) Читання тексту (С. 85).

Яка користь людині від сонця?

Як сонце може зашкодити?

Назвіть ознаки сонячного удару.

Яку першу допомогу слід надати?

Розгляньте малюнки. Що сталося з хлопчиком? Яку допомогу йому надають?

Назвіть ознаки сонячного опіку.

Яку першу допомогу слід надати?

Скільки часу слід засмагати у перші дні?

У які часи найкраще засмагати?

Чому слід обов'язково прикривати голову від сонця?

Розгляньте малюнки на с. 86. Хто з дітей правильно засмагає, а хто — ні? Дайте їм поради.

Улітку ви, мабуть, часто ходите купатися. Відпочинок біля води дуже корисний для здоров'я. Вода, як і сонце, загартовує ваш організм.

2) Читання правил поведінки біля води (С. 89).

Де можна купатися?

Чому ніколи не можна купатися без дорослих?

Чому не можна пірнати у незнайомих місцях?

Чому не можна пустувати на воді?

Чому не можна запливати далеко на надувних кругах, матрацах?

Чому не можна купатися там, де катаються на човнах, водних велосипедах?

Чому не можна купатися до втоми?

Розгляньте малюнки. Що роблять діти? Складіть речення. Розкажіть, яка небезпека підстерігає дітей. Чому?

3. Фізкультхвилинка

Раз, два, три, чотири, п'ять! Час прийшов нам спочивать. Тож піднімем руки вгору, Ніби глянемо на зорі. А тепер всі руки в боки, Як зайчата,— скоки-скоки! Десять, дев'ять, вісім, сім! Час за парти нам усім.

4. Робота в зошиті

1) С. 51 № 1. Розгляньте малюнки.

Розкажіть, як правильно приймати сонячні ванни.

Найкраще — вранці.

За можливістю — біля водоймища.

Почервоніла шкіра — припини процедуру.

№ 2. Тест «Так чи ні». Ознаки сонячного удару — це: О головний біль

О блювання О розлад шлунка О запаморочення О слабкість О нудота
О озноб

О підвищення температури

С. 52 № 3. Розгляньте малюнки.

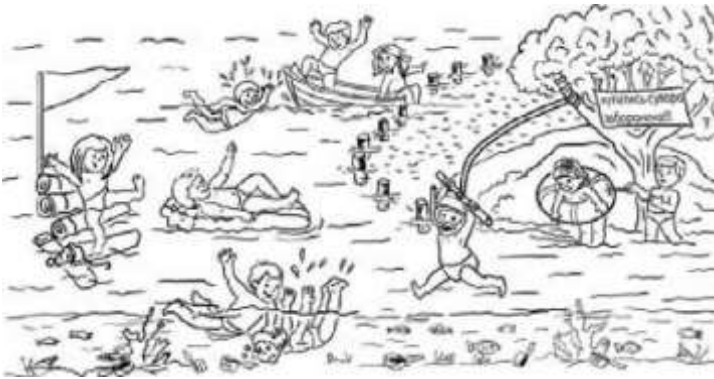
Яких помилок припускаються зображені герої мультфільмів?

4) № 4. Розгляньте малюнки. Знайдіть на малюнку небезпечні для купання місця. Обведіть їх червоним олівцем.

5) С. 53. Розгляньте малюнки.

Обведіть порушників червоним олівцем. Дайте їм корисні поради.

№ 6. Тест «Так чи ні». Безпечні місця для купання — це: О крутий берег

О піщане дно О пологий берег О мулисте дно

Якщо ногу звело судомою, потрібно:

О схопити себе за ногу й сильно закричати, намагаючись

привернути до себе увагу О намагатись через біль пливти далі

№ 7. Відгадайте загадки.

Що таке: пливе і ллється, Часом на камінь дереться, Як немає — все висихає, Звір і птаха помирає? (Вода)

Не кінь, а біжить,

Не ліс, а шумить. (Річка)

5. Підсумок уроку

Назвіть ознаки сонячного удару.

Що ви зробите, якщо з вами таке станеться?

Як допомогти в разі сонячного удару?

Які ознаки сонячного опіку вам відомі?

Що слід робити, якщо отримав сонячний опік?

УРОК27

Тема. Зимові розваги. Правила поведінки під час зимового відпочинку

Мета: розповісти учням про правила безпечної поведінки під час зимового відпочинку; вчити дітей діяти, якщо під ними провалився лід, надавати першу допомогу потерпілому на льоду; виховувати обережність, відповідальність.

На уроці можна використати демонстраційні матеріали видавництва «Ранок», зокрема плакати «Як уникнути неприємностей».

Хід УРОКУ

Робота із загадками

Сніг на полях, лід на річках.

Хуга гуляє. Коли це буває? (Взимку)

Я вода і на воді плаваю. (Лід)

Ні у вогні не горить, ні у воді не тоне. (Лід)

Учитель. Існує чимало зимових розваг. Це катання на лижах, ковзанах, санчатах.

Зазвичай під час зимових канікул діти розважаються біля ставка, озера чи річки. Як весело покататися на ковзанах на скутій кригою

річці! Але не дарма кажуть: «На льоду розважайся — на небезпеку не наражайся!»

Робота за підручником (С. 87)

Читання тексту.

Чого ніколи не можна робити на льоду?

Чому ніколи не можна виходити на лід наодинці?

Чому ніколи не можна ступати на лід, якщо ти не впевнений, що він достатньо міцний?

Які місця на водоймах, вкритих кригою, слід обходити і чому?

У яких місцях лід ненадійний?

Чому лід під час відлиги, потепління небезпечний?

Що ж робити, якщо лід під вами все-таки провалився?

Як вибратися із крижаної води?

У який бік рухатися поповзом?

Що слід робити на березі?

Розгляньте малюнки. Яка небезпека загрожує на льоду?

Як треба діяти, якщо під вами провалився лід? Сформулюйте правила.

3. Фізкультхвилинка

Гра «Правила для учнів»

Заходить вчитель — треба

встати. Коли дозволить —

тихо сядь. Спитати хочеш —

не гукай, А тільки руку

підіймай. У школі парту бережи

І на парті не лежи. Щоб урок

минув немарно, Треба сісти

рівно, гарно. Не стрекочи на

уроках, Як папуга чи сорока.

(Встають.) (Тихо сідають.)	(Демонструють правильну
(Сваряться пальчиком.)	поставу.)
(Піднімають руку.)	
(Горизонтальні рухи над	(Махають руками, ніби
партою.) (Сидять рівненько.)	крилами.)

Продовження роботи за підручником (С. 88)

Що необхідно робити, якщо біда сталася на ваших очах?

Що треба зробити в першу чергу?

Що можна протягнути потерпілому?

Розгляньте малюнки. Яка небезпека загрожує на льоду?

Порадьте, як треба діяти.

Як допомагають дитині, що провалилася в ополонку?

Робота в зошиті (С. 54)

1) № 8. Розгляньте малюнки. Що роблять діти? Складіть від- повідні речення. Зафарбуйте кружечок червоним кольором біля ді- тей, які можуть потрапити у біду. Поясніть свою думку.

2) № 9. Тест «Так чи ні».

Коли потрапив в ополонку, то треба вибиратися: О у той бік, звідки прийшов О у протилежний бік О немає різниці, у який бік

6. Підсумок уроку

Які зимові розваги ви любляете?

Яка небезпека загрожує на льоду?

Які правила поведінки на льоду ви запам'ятали?

Як необхідно діяти, якщо під вами провалився лід?

Як допомогти дитині, що провалилася в ополонку?

УРОК28

Тема. Безпека у спілкуванні з тваринами. Практична робота: моделювання поведінки з дикими або бездомними тваринами

Мета: розглянути можливі небезпеки у лісі; ознайомити із правилами поведіння у разі зустрічі з бродячими і дикими тваринами; виховувати обачливість, бережливе ставлення до тварин.

ХІД УРОКУ

Робота із загадкою

Навесні веселить, влітку холодить, Восени годує, взимку гріє. (Ліс)

Учитель. Ліс живе своїм життям. Спостерігайте його красу, але не завдавайте шкоди. До лісу бажано ходити гуртом, бо у ньому можна натрапити на диких та здичавілих тварин. Про обережне поведіння з ними ми й поговоримо на сьогоднішньому уроці.

Робота за підручником (С. 82)

Читання тексту.

Чому не можна руйнувати гнізда птахів?

Чому не можна чіпати пташенят, звірят?

Що слід робити, якщо побачиш неподалік дику тварину?

Розгляньте малюнки на с. 82. Які пригоди можуть трапитися з неочачними мандрівниками? Складіть речення. Дайте корисні поради.

Фізкультхвилинка

У країні казочок Жив веселий Колобок. Разом з ним усі звірятка Вишикувалися на зарядку. Похитали головою, Раз — притупнули ногою, Руки вгору піднесли, Трішки ними потрясли, Нахилились вліво, вправо, Та цього іще замало. Руки вгору, руки вниз, Раз присіли, піднялись. Головою похитали Й працювати знов почали.

Практична робота: моделювання поведінки з дикими або бездомними тваринами. Робота в зошиті

С. 55 № 1. Вивчення правил безпечної поведінки в лісі у разі зустрічі з дикими тваринами.

Зупинись, затамуй подих;

зберігай спокій;

не наближайся, не торкайся звіра, яким би гарним він тобі не здавався;

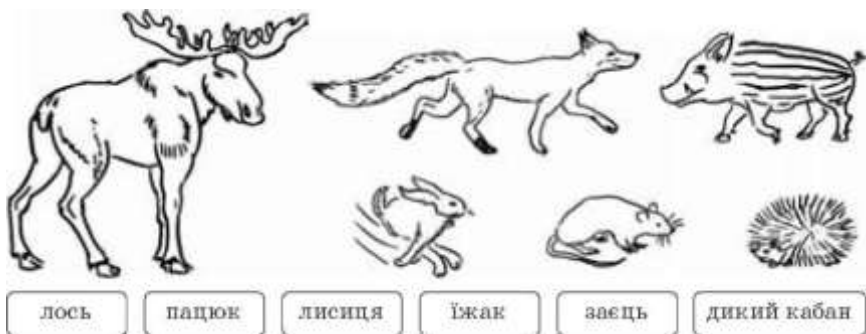
у разі особливої небезпеки спробуй знайти укриття (високе дерево);

поклич на допомогу.

Запам'ятай!

Зграї бродячих собак та котів набагато небезпечніші від диких тварин.

№ 2. Розгляньте малюнки. З'єднайте стрілками назви тварин (дикий кабан, лось, заєць, пацюк, лисиця, їжак) з відповідними малюнками. Обведіть тварин, яких вам доводилося зустрічати.

Тест «Так чи ні».

Під час зустрічі з дикою твариною або змією потрібно:

О узяти палку і спробувати захистити себе;

О не робити різких рухів, відійти вбік і дати їм дорогу;

О тікати від них.

Загадка

Собою не птиця, співати не співа, А хто до хазяїна йде — знати дає.
(Собака)

Учитель. Під час зустрічі із бродячим собакою не можна тікати від нього. Потрібно зупинитися, повернутися до нього обличчям, а потім повільно відходити назад і дати дорогу тварині. Якщо собака напав на вас, відбивайтеся від нього тим, що є під руками: каменем, палицею, портфелем. Намагайтеся вдарити його по носі. Ніс — найуразливіше місце собаки. Якщо вас укусили собака або кішка, відразу ж скажіть про це батькам, щоб вони негайно відвели вас до лікаря. Не чіпайте бездомних собак і кішок. Від кішок і собак людям передаються хвороби: лишаї, короста, сказ.

5. Підсумок уроку

Чому небезпечно ходити у ліс самому?

Чого не можна робити у разі зустрічі з лісовими мешканцями?

Чи можна чіпати гнізда птахів? Чому?

Чи можна брати додому лісових мешканців? Чому?

Як слід поводитися у разі зустрічі з лісовими тваринами?

Яких диких тварин ви бачили у лісі?

Як слід поводитися під час зустрічі з бродячим собакою?

УРОК29

Тема. Надання першої допомоги в різних ситуаціях. Практична робота: моделювання ситуації надання першої допомоги при нескладних травмах

Мета: дати поняття про першу медичну допомогу при незначних травмах; ознайомити учнів з алгоритмом надання самопомоги у випадку, коли вдарився або порізався; виховувати самостійність, дисциплінованість, бажання допомагати одне одному.

Хід УРОКУ

1. Вступне слово вчителя

Учитель. Господарські предмети — це не іграшки. Ними гра-тися не можна.

Слід уникати небезпечних ситуацій, які загрожують вашому життю і здоров'ю. Про поведінку під час таких ситуацій ми й пого-воримо на сьогоднішньому уроці.

Робота за підручником (С. 56)

Читання тексту.

Що слід робити, якщо випадково ударив молотком по пальцю або порізався ножом, а вдома нікого немає?

Що таке перша медична допомога?

Перша медична допомога — це те, що необхідно зробити не-гайно, не очікуючи на медсестру чи лікаря.

Що потрібно робити, якщо вдарився?

Що слід робити, коли порізався?

Як зупинити кровотечу?

Чим можна промити рану?

Чим слід змастити рану?

Як змастити рану йодом чи зеленкою?

Чим доцільно заклеїти рану?

Як виймати скалку з пальця?

У чому можна змочити пінцет і голку?

Що слід зробити після видалення скалки?

Практична робота: моделювання ситуації надання першої допомоги при нескладних травмах

Розгляньте малюнки. Розкажіть, як ви надаватимете комусь першу медичну допомогу у випадку, коли хтось порізався.

Розгляньте верхні малюнки на с. 57. Розкажіть, як слід надавати комусь першу медичну допомогу у випадку, коли в пальці є скалка.

Розгляньте предметні малюнки. Оберіть предмети, необхідні для обробки рани. Які предмети необхідні для витягування скалки?

Фізкультхвилинка

Вранці часу я не гаю, На зарядку вибігаю, Марширую, присідаю,
Легко бігаю, стрибаю І не стомлююсь нітрішки, Бо я дужі маю ніжки.

(І. Січовик)

Робота в зошиті (С. 35)

1) № 1. Розгляньте малюнки. Розкажіть, як надавати першу допомогу при:

- забитих місцях, ранах і порізах.

2) № 2. Відгадайте загадку.

Ой, порізала пальчик Оленка, І у друзів стільки турбот: І промити ранку гарненько, І залити у ранку... (йод).

Чим ще можна обробляти рани? 6. Підсумок уроку

Розкажіть, як ви надавали першу медичну допомогу собі.

Розкажіть, як ви надавали першу медичну допомогу комусь.

Що ви робите, якщо вдарились?

Що ви робите, коли порізулись?

Чим ви промиваєте рану?

Чим ви змащуєте рану?

Як ви змащуєте рану йодом чи зеленкою?

Чим ви заклеюєте рану?

Як ви виймаєте скалку з пальця?

УРОК30

Тема. Емоції та здоров'я

- синцях;

Мета: дати учням уявлення про роль позитивних емоцій у зміцненні здоров'я; вчити розпізнавати позитивні та негативні емоції,

розпізнавати свої почуття під час спілкування з іншими людьми; виховувати бажання дарувати позитивні емоції одне одному.

На уроці можна використати демонстраційні матеріали видавництва «Ранок», зокрема плакат «Почуття. Емоції».

ХІД УРОКУ

Вступне слово вчителя

Учитель. Ви певним чином реагуєте на все, що вас оточує. Ці переживання можуть бути як позитивними, так і негативними. В основі душевного переживання людини лежать емоції. Емоції — це душевне переживання, почуття, хвилювання. Про емоції, які зміцнюють наше здоров'я, піде мова сьогодні на уроці.

Робота за підручником (С. 39)

1) Читання тексту.

Що викликає емоції?

Які бувають емоції?

Як називаються емоції, що допомагають зберегти здоров'я?

Учитель. До позитивних емоцій належать радість, впевненість

(відсутність страху), сором'язливість, рішучість, веселість, захоплення, спокійність тощо.

Як називаються емоції, що викликають поганий настрій?

Учитель. Негативні емоції — страх, злість, смуток, незадоволення, недовірливість, розпач, зневіра. Вони спричиняють різні захворювання.

Розгляньте малюнки в підручнику. Розкажіть, що відчують діти.
Поясніть, чому ви так вважаєте.

Поміркуйте, що вас звеселяє. (Спілкування з однолітками, читання книжок, перегляд мультфільмів, отримання подарунків, задоволення від гарної оцінки, любов до рідних тощо)

Що вас засмучує? (Розлука з дорогими людьми, розпач від не-чемних і нечесних вчинків, страх, злість тощо)

Учитель. Якщо ви відчуваєте постійну небезпеку, хвилювання, у вас вселяється страх. Це дуже небезпечно для здоров'я. У людини, яка відчуває страх, всередині відчувається холод, тіло стає важким, ноги — ватяними, у роті пересихає, дихання ніби зупиняється, обличчя блідне, і все тіло «обливається холодним потом». Щоб ці негативні ознаки не виникали, слід намагатися позбутися негативних емоцій, прагнути, щоб переважали позитивні емоції.

Важливо пам'ятати, що образи, злість, погані думки руйнують наше здоров'я, бо воно залежить також і від нашого настрою.

2) Робота з прислів'ями.

Веселий сміх — здоров'я. Журба здоров'я відбирає.

— Прочитайте прислів'я. Як ви розумієте їх зміст?

Фізкультхвилинка

Важко зайчику сидіти, Треба трішки відпочити. Скік-скік, скік-скік, скік-скік. Треба трішки пострибати. Скік-скік, скік-скік, скік-скік. Пострибавши, працювати.

Робота в зошиті (С. 57)

№ 1. Допишіть.

Емоції, що допомагають зберегти здоров'я, відчуття радості життя — це.

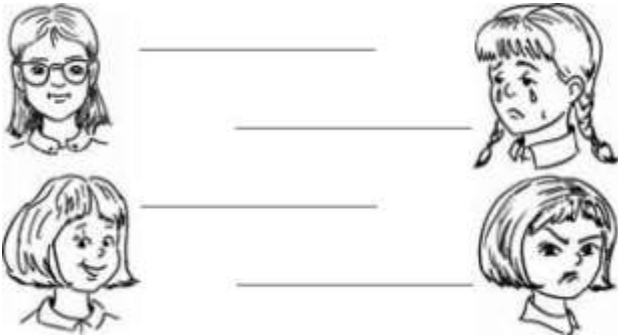
Емоції, які викликають поганий настрій, — це.

№ 2. Робота в групах.

Завдання: скласти маленькі казочки за малюнками (про коти- ка- забіяку, котика-плаксу і котика-злюку).

3) № 3. Розгляньте малюнки. Яку з цих дівчаток звать Веселин- кою? Чому? Придумайте імена для інших дівчаток. (Сердитка, Сльо- зилитка, Несміянка)

Учитель. Кожна людина може мати і добрі, і погані почуття. Тільки від нас, нашого розуму залежить, які з цих емоцій перева- жають.

5. Підсумок уроку

Які бувають емоції?

Наведіть приклади емоцій, що поліпшують душевний стан людини.

Наведіть приклади емоцій, що погіршують душевний стан людини.

Чи можна позбутися негативних емоцій?

Які емоції ви хотіли б отримувати від оточуючих людей?

Які емоції ви даруєте членам своїх родин, друзям?

Як слід поводитися, щоб позитивні емоції переважали негативні?

УРОК 31

Тема. Практична робота: розпізнавання позитивних і негативних емоцій

Мета: вчити дітей розпізнавати позитивні та негативні емоції, виражати свої емоції, аналізувати власний емоційний стан; виховувати культуру поведінки.

На уроці можна використати демонстраційні матеріали видавництва «Ранок», зокрема плакати «Почуття. Емоції».

Хід УРОКУ

Вступна бесіда

Учитель. Вміти розпізнавати свої почуття та висловлювати їх потрібно, щоб не завдати шкоди своєму здоров'ю та здоров'ю оточуючих.

Які емоції потрібніші людині та її здоров'ю?

Які емоції повинні спрямовувати на вас однолітки, щоб ви хотіли з ними дружити й спілкуватися?

Робота в зошиті (С. 58)

1) № 4. Розгляньте малюнок.

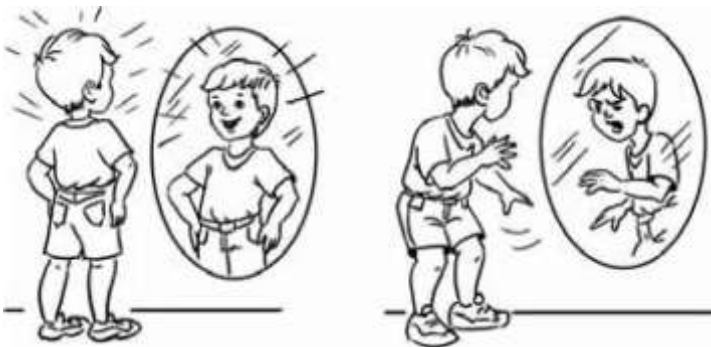
Добра дівчинка стала злою. На кого із казкових героїв вона стала схожа? Чи буваєте ви такими? Коли? Чому? Як допомогти дівчинці стати доброю?

№ 5. Придумайте і запишіть декілька речень зі словом «соромно» .

№ 6. Розгляньте малюнки. Підпишіть імена дітей.

У Данилка поганий настрій, а у Михайлика — гарний. Придумайте, від чого міг покращитися настрій у Михайлика і що могло зіпсувати настрій Данилкові.

Фізкультхвилинка

Ми учились, ми трудилися І, напевно, вже стомились. Тож, давайте для розрядки Зробим кілька вправ зарядки. Раз! — підняли руки вгору. Два! — нагнулися додолу. Три! — повернулись вправо, вліво. На «чотири» — раз присіли, Похитали головою Ще й притупнули ногою. Пальчиками повертіли І за парти тихо сіли.

4) С. 59 № 7. Допишіть. Що може бути неприємним?

Розлучення з мамою.

Сварка з другом.

Загублені іграшки.

№ 8. Розселіть емоції у будиночки (позитивні емоції; негативні емоції). Розфарбуйте поверхи будиночків з емоціями різних кольорами.

Довідничок: агресивність, радість, бадьорість, смуток, заздрість, захоплення, задоволення, пригніченість, впертість, недовірливість, вдячність, впевненість.

Учитель. Позитивні емоції дуже корисні для здоров'я, а негативні — шкідливі. Наприклад, страх, заздрість, ненависть, злість руйнують здоров'я, ускладнюють стосунки з іншими людьми. Але й занадто бурхливі позитивні емоції шкодять здоров'ю. Керувати емоціями допомагає розум. Ніколи не вчиняйте під впливом бурхливих емоцій. Порадьтеся із розумом: чи не зашкодите ви своєю поведінкою собі та оточуючим.

№ 9. Складіть прислів'я. Поясніть їх.

Краще гарний настрій, ніж. ...солодкий пиріг.

Сумний настрій не пасує. .до веселої вдачі.

3. Підсумок уроку

Які позитивні емоції вам відомі? Які — негативні?

Що викликає у вас позитивні емоції? негативні емоції?

Чому повинні підкорятися емоції, почуття?

Для чого потрібно вчитися висловлювати свої почуття?

Наведіть приклади з власного життя, коли ви правильно (або неправильно) висловлювали свої почуття. Які емоції ви викликали такими вчинками у вашого оточення?

УРОК32

Тема. Спілкування в різних ситуаціях. Практична робота: моделювання ситуацій у магазині, лікарні, бібліотеці

Мета: формувати навички культури спілкування; надати дітям інформацію про мовний етикет; збагатити мовлення учнів словами подяки, вітання, вибачення; виховувати культуру поведінки, ввічливість.

На уроці можна використати демонстраційні матеріали видавництва «Ранок», зокрема плакати «Уроки ввічливості».

ХІД УРОКУ

Вступне слово вчителя

Учитель. Ви кожного дня спілкуєтесь з багатьма різними людьми: з рідними (тато, мама, бабуся, дідусь, брати, сестри та інші родичі); з близькими (друзі, знайомі, однокласники, сусіди, вчителі тощо); з чужими (люди, які зустрічаються на вулиці, в транспорті, в театрі тощо). Що потрібно для спілкування? (Слова)

Загадка

Скажеш так чи надішлеш поштою — Я від того нічим не змінюся. Я людині нічого не коштую, Але високо нею цінююся. Що це таке? (Чарівні слова)

Які чарівні слова ви знаєте?

Висновок: такі слова роблять нас ввічливими, вихованими, допомагають нам налагоджувати доброзичливі стосунки з іншими людьми; їх приємно чути кожному, їх знання і свідоме використання робить нас духовно багатими.

Робота за підручником (С. 40)

Читання тексту.

Як треба поводитися, коли доводиться заперечувати?

Що означає бути скромним?

Коли треба представлятися старшим?

Розгляньте малюнки. З ким розмовляє хлопчик? З ким розмовляє дівчинка?

Розкажіть, як слід звертатися до продавця, до бібліотекаря, до лікаря.

Фізкультхвилинка

Ось на скрипочці я граю: Ті-лі-лі, ті-лі-лі! На лужку зайці у танці: Ті-лі-лі, ті-лі-лі! Я заграв на балалайці: Тренді-брень, тренді-брень! На лужку зайці у танці: Тренді-брень, тренді-брень!

А тепер — на барабані: Бум-бум-бум! Тра-та-тах! Косооки всі навтьоки По куцах та по куцах. (Учні імітують рухи: гру на скрипці, балалайці, барабані.)

4. Робота в зошиті (С. 60-61)

1) № 1. Слова бувають різні. Наведіть приклади: • Добрі слова:

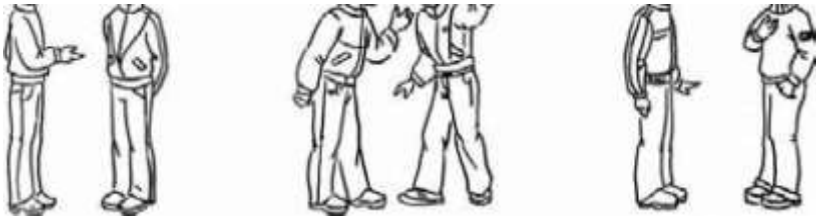
злі слова:

слова, які припиняють сварку: слова-компліменти:

улюблені слова твоєї мами:

слова, яких не любить твоя мама: слова з улюблених мультфільмів:

2) № 2. Розгляньте малюнки і дайте оцінку поведінці співрозмовників (ввічлива — неввічлива).

№ 3. Закресліть всі букви о, прочитайте і запишіть утворене прислів'я.

ОЗУОМІВ СОКРИВОДИТОИ — ОУМОЙ ВОИБАОЧИТИОСЯ.

№ 4. Поясніть прислів'я.

Не будь солодким, бо злижуть, не будь гірким, бо виплюнуть.

№ 5. Робота в парах.

Розгляньте малюнок. Укладіть діалог.

Учитель доручив учневі взяти книжку в бібліотеці. Хлопчик за- йшов до бібліотеки і сказав: ...

Довідничок: покажіть, будь ласка, книгу; допоможіть, будь ласка; чи не підкажете ви; відшукати; дякую.

6) № 6. Робота в парах.

Розгляньте малюнок. Прочитайте правила. Доповніть правила про культуру поведінки у магазині.

У дверях магазину спочатку пропускаю тих, що виходять, а вже потім заходжу сам.

Завжди чемний з продавцем. Не забуваю подякувати йому за продане.

Намагаюся не забруднити когось купленими продуктами, не розкидую сміття, не кидаю чеки на підлогу.

Гра «Закінчи речення»

Вчитель зачитує дітям початки речень і пропонує їм закінчити їх (усно).

Оля випадково штовхнула дівчинку і промовила: ...

Вчителька доручила Тетянці взяти книжку в бібліотеці. Дівчинка прийшла до бібліотекаря і сказала: ... А потім принесла книжку в клас, дала вчительці зі словами: ...

Сергій разом з усіма дітьми прийшов до їдальні пити сік. Склянка з соком стояла від нього досить далеко, тому він звернувся до Сашка: ... А коли Сашко подав йому сік, він сказав: ...

Віктор запізнився на урок, зайшов до класу і сказав: ...

Софія та Антон розмовляли на уроці. Вчителька зробила їм за- уваження. Діти промовили: ...

Учитель. Всі відповіді — це чарівні слова, і ними треба користуватися у розмові з дорослими та однолітками, зі знайомими і незнайомими, з членами своєї родини. Той, хто використовує ці слова, демонструє рівень своєї культури, свою вихованість.

Підсумок уроку

Як слід поводитися, коли доводиться заперечувати?

Як потрібно представлятися старшим?

Як слід звертатися до продавця? до бібліотекаря? до лікаря?

УРОК33

Тема. Правила етичної поведінки в ігрових ситуаціях

Мета: формувати навички етичної поведінки в ігрових ситуаціях;
вчити учнів дотримуватися цих правил у повсякденному житті;
виховувати повагу і пошану до оточуючих.

На уроці можна використати демонстраційні матеріали видавництва «Ранок», зокрема плакати «Уроки ввічливості».

Хід УРОКУ

Вступне слово вчителя

Учитель. Чемна людина поводить ся ввічливо навіть тоді, коли хоче відмовитися робити те, що їй не подобається. Саме сьогодні ми навчатимемося чемності.

Робота за підручником (С. 40-41)

Прочитайте розмову хлопчиків на с. 40. Що запропонував Юрко? Чому відмовився Івась?

Поміркуйте, чи чемно поведився Івась. А Юрко? Доведіть свою думку.

Висновок. Відмовляти людям слід ввічливо.

Розгляньте малюнки на с. 41. Що роблять діти? Складіть речення. Хто з дітей поводить ся чемно, а хто — ні?

Фізкультхвилинка

Рибка плаває в водичці, Рибці весело гулять. — Рибко, рибко-витівнице, Хочем ми тебе впіймать! Рибка воду сколихнула, Хліба крихітку взяла, Рибка хвостиком махнула, Рибка хутко попливла.

Читання та обговорення оповідання «Чому зникла чарівна сила»

Після уроків Олесь довго ковзався на подвір'ї на ковзанах.

Іди додому, — гукнула мама, — час учити уроки.

Ще трішечки, — попросив Олесь.

Олесю, іди додому, будь ласка, — ще раз попросила мама. Та Олесь не слухав, помчав на протилежний край подвір'я.

За годину він прийшов додому втомлений та брудний. Кинув на підлогу куртку і сказав:

Мамо, почепи, будь ласка!

Сам почепи, наймитів у нас немає, — відповіла мама. Хлопчик почепив куртку і почав розв'язувати задачу. Але задача не піддавалась.

Допоможи мені розв'язати задачу, мамо, — попросив Сашко, — будь ласка!

Мама мовчала.

Будь ласка! — повторив хлопець. — Адже я говорю чарівне слово.

Ні, тепер це слово вже не чарівне, — відповіла мама. — Тепер воно хитре та ледаче. Вся чарівна сила його загинула.

Як це? — здивувався Сашко. — Хіба ж слово може змінитись?

А ти сам поміркуй і з'ясуй, — сказала мама і вийшла з кімнати, залишивши сина самого.

«Чарівне слово втратило свої чари, воно розчаклювалося», — подумав Сашко. Чому так сталося?

(За Н. Сьоміним «Розчакловане слово»)

Чому вираз «будь ласка» втратив свою силу?

Коли ці слова зберігають свою силу?

Що мав сказати Олесь мамі, коли прийшов знадвору?

Чи потрапляли ви у подібні ситуації?

Чи приємно було вам, коли хтось відмовляв у допомозі?

Коли сказані вами чарівні слова більше не діяли на ваших батьків, друзів, учителів?

Учитель. Можливо, у таких випадках ви поводитись неправильно щодо всіх цих людей.

Інколи трапляється, що, звертаючись до чужих людей, ви вико- ристовуєте слова: «будь ласка», «дозвольте», «вибачте», «дякую», а до мами, бабусі, тата, інших родичів звертаєтесь: «дай», «не зава- жай» тощо. Але ж вони заслуговують не меншої, а часом і більшої поваги. Те, що їх ви бачите щодня, не зменшує необхідності гово- рити їм найкращі слова. Хто б то не був — кожному приємно відчу- вати пошану й повагу.

5. Підсумок уроку

Як ви запросите до гри друга?

Як ви ввічливо відмовитесь робити те, що не подобається?

Коли чарівні слова зберігають свою силу?

Що потрібно робити, щоб сказані вами чарівні слова діяли на ваших батьків, друзів, учителів?

УРОК34

Тема. Корисні й шкідливі звички та їх вплив на здоров'я в сім'ї і школі

Мета: пояснити учням негативний вплив на здоров'я куріння, гучної музики, довготривалого перегляду телевізійних передач; вчи- ти учнів називати корисні та шкідливі звички, контролювати свою поведінку; виховувати відповідальність за власне здоров'я.

Хід УРОКУ

Вступне слово вчителя

Учитель. З раннього дитинства батьки допомагають вам вироб- ляти корисні звички. Це допомагає вам не робити необачних вчин- ків, не шкодити власному здоров'ю. Сьогодні на уроці ми обговори- мо корисні й шкідливі звички, навчимося виробляти відповідальне ставлення до власного здоров'я.

Робота за підручником (С. 42)

Що таке звички? Наведіть приклади.

Як називаються звички, корисні для здоров'я?

Як називаються звички, що завдають шкоди здоров'ю?

Яка одна з найшкідливіших звичок?

Яких порад слід дотримуватися, щоб у вас не було цієї шкідливої звички?

Учитель. Погані звички дуже важко виправляти, тому краще їх не набувати.

Розгляньте таблицю з переліком корисних і шкідливих звичок.

Назвіть корисні звички. Доповніть цей перелік.

Назвіть шкідливі звички. Доповніть цей перелік.

Учитель. Часто діти вживають алкоголь і займаються тютю-

нопалінням, щоб здаватися старшими, вразити своїх однолітків. Це поганий спосіб привернути до себе увагу однокласників. Інтерес до таких дітей швидко згасає, з ними перестають дружити.

Часом діти гризуть нігті. Цієї шкідливої звички треба позбуватися, бо під нігтями багато шкідливих мікробів. Також можна травмувати шкіру навколо нігтів, що призведе до гнійного запалення. До того ж, на такі нігті неприємно дивитися.

Прочитайте вірш Ігоря Січовика «Вилікувався».

Чому Толю не впізнали мама, тато і бабуся?

Від яких, на вашу думку, шкідливих звичок хоче позбутися хлопчик?

Розгляньте малюнки на с. 42. Що роблять діти? Складіть речення за малюнками.

Розкажіть, у кого з дітей корисні звички, а в кого — шкідливі.

Учитель. Великої шкоди завдає здоров'ю гучна музика, постій-

не її слухання через плеєр. Барабанна перетинка від цього поступово потовщується, і людина втрачає гостроту слуху.

Подумайте і розкажіть за малюнками, до чого можуть призвести шкідливі звички.

Учитель. Отже, гучна музика, довге сидіння перед телевізором чи комп'ютером, надмірне споживання солодощів, тютюнопаління завдає шкоди дитячому організму, призводить до хвороб.

Фізкультхвилинка

Ми учились, ми трудилися І, напевно, вже стомились. Тож давайте для розрядки Зробим кілька вправ зарядки. Раз! — підняли руки вгору. Два! — нагнулися додолу. Три! — повернулись вправо, вліво. На «чотири» — раз присіли, Похитали головою Ще й притупнули ногою, Пальчиками повертіли І за парти тихо сіли.

Робота в зошиті (С. 62-63)

1) № 1. Розгляньте малюнки. Складіть за ними речення. Назвіть шкідливі звички. Дайте корисні поради дітям, зображеним на малюнках.

2) № 2. Розгляньте малюнок. Поміркуйте і розкажіть про шкідливий вплив тютюнового диму на здоров'я.

3) № 3. Розгляньте малюнок. Поміркуйте і розкажіть про шкідливий вплив гучної музики на здоров'я. Що ви порадите хлопчиківі?

4) № 4. Розгляньте малюнки. Складіть за ними речення. Позначте шкідливі звички червоним квадратиком. Зафарбуйте малюнки із зображенням тих шкідливих звичок, яких слід позбавитись вам.

5. Підсумок уроку

Наведіть приклади різних звичок.

Які звички корисні?

Які звички шкідливі?

Які ви маєте звички, що корисні для здоров'я?

Які ви маєте звички, що завдають вам шкоди?

Обговоріть вдома з батьками, яких шкідливих звичок вам слід позбутися.

УРОК35

Тема. Практична робота: моделювання ситуації протидії шкідливим звичкам

Мета: вчити учнів протидіяти шкідливим звичкам, контролювати свою поведінку.

Хід УРОКУ

Виконання тесту

Шкідливі звички — це:

- а) тютюнопаління;
- б) рухливі ігри;
- в) вживання алкогольних напоїв;
- г) човгання ногами;
- д) смоктання пальців;
- е) обгризання нігтів.

Повідомлення вчителя

Учитель. Шкідливі звички — це звички, які погіршують здоров'я. Серед них — тютюнопаління, вживання алкоголю, наркотиків, плювання, нецензурні висловлювання. Тютюнопаління, вживання алкоголю і наркотиків дітьми призводить до загибелі нервових клітин мозку, в результаті чого настає недоумство. Такі хворі згодом помирають. Трапляється, що дорослі або підлітки навмисне привчають дітей до сигарет, спиртного, наркотиків, щоб потім використовувати їх як злодіїв, жебраків і шахраїв.

Робота за підручником (С. 42)

Чому куріння в дитячому віці завдає найбільше шкоди здоров'ю? Яких порад слід дотримуватися, щоб у вас не було цієї шкідливої звички?

Що можна зробити, щоб здаватися дорослішим?

Які слова треба сказати собі, якщо вам пропонують закурити, а відмовитися ніяково?

Учитель. Шкідливих звичок позбуватися нелегко, тому краще їх не набувати.

Корисні звички позитивно впливають на зміцнення і збереження здоров'я. Їх треба постійно виробляти і повсякчас удосконалювати.

Підсумок уроку

Відповіді учнів на запитання за розділом.